

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ŠKOLSKÁ INKLUZIVNÍ KONCEPCE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

- Program:** Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
- Prioritní osa:** 3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání
- Název projektu:** Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
Moravskoslezského kraje
- Reg. č. projektu:** CZ.02.3.68/0.0/15_002/0000006
- Nositel projektu:** Moravskoslezský kraj

Obsah

ÚVOD	4
1. Inkluze	5
1.1. SWOT analýza inkluzivního vzdělávání	6
2. Raná péče v MSK.....	8
3. Přehled denních stacionářů pro děti a dorost v MSK.....	11
4. Demografický vývoj v Moravskoslezském kraji.....	13
4.1. Socioekonomická analýza Moravskoslezského kraje	17
4.2. Sociální vyloučení a sociálně vyloučené lokality na území Moravskoslezského kraje...	18
5. Mateřské školy	21
5.1. Vývoj počtu MŠ a počtu dětí v předškolním vzdělávání v MSK.....	21
5.2. Počet asistentů pedagogů	22
5.3. Podpůrná opatření	23
5.4. Nadané děti	24
5.5. Vzdělávání cizinců a dětí s odlišným mateřským jazykem	25
5.6. Stravování	26
6. Základní školy	27
6.1. Vývoj počtu ZŠ a žáků v základním vzdělávání v MSK.....	27
6.2. Počet asistentů pedagogů	28
6.3. Podpůrná opatření	28
6.4. Nadaní žáci	29
6.5. Vzdělávání cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem	31
6.6. Absence.....	32
6.7. Stravování	33
7. Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy.....	35
7.1. Vývoj počtu škol a žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání v MSK.....	35

7.2.	Počet asistentů pedagogů	37
7.3.	Podpůrná opatření	37
7.4.	Nadaní žáci	38
7.5.	Vzdělávání cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem	39
7.6.	Přijímání žáků do 1. ročníků středních škol a konzervatoří	41
7.7.	Absence.....	41
7.8.	Úspěšnost žáků u maturitní zkoušky	42
7.9.	Žáci a absolventi denní formy středního vzdělávání.....	44
7.10.	Stipendia	49
7.11.	Stravování	50
7.12.	Úroveň inkluzivního vzdělávání ve středních školách	50
7.13.	Mapování inkluze ve SŠ a VOŠ.....	52
7.14.	Výsledky dotazníkového šetření NÚV k inkluzi v SŠ a VOŠ	55
8.	Školská poradenská zařízení	58
8.1.	Pedagogicko-psychologické poradny.....	58
8.2.	Speciálně pedagogická centra	59
8.3.	Střediska výchovné péče	60
9.	Zájmové vzdělávání	62
10.	Nákladovost vzdělávání	64
10.1.	Nákladovost vzdělávání dětí v MŠ	64
10.2.	Nákladovost vzdělávání žáků v ZŠ.....	65
10.3.	Nákladovost vzdělávání žáků v SŠ.....	66
11.	Strategická část.....	67
	Přílohy	75

Seznam zkratk

AP	asistent pedagoga
ČJ	český jazyk
ČSÚ	český statistický úřad
ČŠI	česká školní inspekce
KAP	krajský akční plán
KVIC	Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	mateřská škola
MŠMT	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	maturitní zkouška
OMJ	odlišný mateřský jazyk
OP	operační program
OP PMP	operační program potravinové a materiální pomoci
OŠMS KÚ MSK	odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SPC	speciálně pedagogické centrum
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeba
VOŠ	vyšší odborná škola
ZŠ	základní škola

ÚVOD

Cílem projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Moravskoslezského kraje (dále také „KAP MSK“) je plánovat společné nebo sdílené aktivity v území, které přispějí k naplnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje a zlepší kvalitu vzdělávání ve školách. Výstupy akčních plánů rozvoje vzdělávání mají dále sloužit pro koordinaci a zacílení dalších výzev vyhlašovaných ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy MSK 2016¹, jež je nejvýznamnějším strategickým dokumentem v oblasti školství, stanovil pro oblast vzdělávání mj. tyto cíle:

- rovný přístup ke vzdělávání pro všechny děti, žáky a studenty,
- poskytování podpory dětem, žákům a studentům včas a po dobu nezbytně nutnou,
- poskytování podpory pedagogickým pracovníkům pro práci s dětmi se SVP včetně dětí nadaných,
- zvýšení motivace žáků a studentů ke studiu a přípravě na výkon budoucího povolání,
- spolupráce škol a rodin při řešení problematiky vzdělávání dětí, žáků a studentů.

Jedním z klíčových témat projektu KAP je „Podpora inkluze“, v jejímž rámci je zpracovávána školská inkluzivní koncepce. Dokument Školská inkluzivní koncepce Moravskoslezského kraje je zpracován v souladu s Metodikou rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV. Na tvorbě tohoto dokumentu se podílel realizační tým projektu KAP, pracovní skupina pro rovné příležitosti složená ze zástupců zřizovatelů škol, ředitelů škol, neziskových organizací, zástupců sociálního odboru a dalších zástupců organizací působících ve vzdělávání a také fokusní skupina rodičů dětí a žáků z MSK, kteří na svých setkáních diskutovali řešenou problematiku (Moravskoslezský kraj, 2016a).

V rámci tvorby školské inkluzivní koncepce kraje byly definovány a identifikovány problémy a potřeby v oblasti školství v Moravskoslezském kraji a byla navržena možná řešení v jednotlivých oblastech.

¹Při tvorbě Školské inkluzivní koncepce Moravskoslezského kraje byl využit aktuální Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy MSK 2016 platný pro období let 2016 až 2020, v současné době probíhá příprava tohoto střednědobého strategického dokumentu pro období 2020 až 2024, který projde schvalovacím procesem na jaře roku 2020.

1. Inkluze

Definice inkluzivního vzdělávání dle UNESCO:

Inkluzivní vzdělávání je definováno jako uspořádání běžné školy způsobem, který může nabídnout **adekvátní vyučování všem dětem bez ohledu na jejich individuální rozdíly**, přičemž **nezáleží na druhu speciálních potřeb ani na úrovni výkonů žáků**.

Vzdělávací systém by měl poskytovat všem dětem v maximální míře rovné vzdělávací příležitosti. S tím souvisí i poskytování individuální podpory pro rozvoj kognitivních a sociálních dovedností dětem, které ji potřebují.

Inkluze je dlouhodobý proces, přičemž je nutno vytvořit adekvátní podmínky k jeho realizaci. Tento proces musí být nastaven komplexně, **nezbytná je zejména spolupráce školy, rodičů dětí/žáků a školských poradenských zařízení, pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center**, která provádějí diagnostiku dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Většina škol v MSK již inkluzivní vzdělávání postupně rozvíjí, propracovanější inkluzivní vzdělávání je ve školách s vyšším počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy spolupracují s rodinami žáků, se školskými poradenskými zařízeními, naplňují svůj plán inkluzivního vzdělávání nebo tento plán postupně tvoří (plán aktivit pro oblast inkluze či školní akční plán zahrnující také oblast inkluze).

Strategické dokumenty vztahující se ke společnému vzdělávání jsou z národní úrovně blíže rozpracovány do krajských strategických dokumentů, **základními strategickými dokumenty v uvedené oblasti jsou především:**

- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020,
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019-2023,
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020,
- Koncepce rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014-2020,
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy MSK 2016,
- Strategie integrace romské komunity MSK na období 2015-2020,
- Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014-2020.

1.1. SWOT analýza inkluzivního vzdělávání

Pracovní skupina Podpora inkluze v rámci projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Moravskoslezském kraji“, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0./15_002/0000006, na tematickém setkání vypracovala SWOT analýzu inkluzivního vzdělávání ve školách MSK, která byla doplněna a vyhodnocena na tematickém setkání v květnu 2019, na jejím základě byly následně nastaveny jednotlivé cíle této koncepce (Moravskoslezský kraj, 2016b).

Silné stránky:

- Personální zabezpečení a materiální vybavení škol
- Vytvořená školní poradenská pracoviště v ZŠ i SŠ
- Vzdělávání pedagogů v oblasti inkluze realizovaný Krajským zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informačním centrem, Nový Jičín, příspěvková organizace, dle požadavků jednotlivých škol
- Realizace krajského projektu Podpora inkluze v MSK

Slabé stránky:

- Přetíženost odborných pracovišť, nadměrná administrativa
- Nedostatek odborných pracovníků ve školách – psychologové, speciální pedagogové apod.
- Nízká motivace žáků ke studiu
- Vysoká naplněnost tříd

Příležitosti:

- Využívání finančních prostředků z fondů EU školami ke zlepšování podmínek inkluzivního vzdělávání ve školách
- Posílení ŠPP, individuální přístup k žákovi
- Spolupráce mezi jednotlivými školami a ŠPZ – příklady dobré praxe, zkušenosti
- Spolupráce s dalšími aktéry ve vzdělávání – rodiče žáků

Hrozby:

- Administrativní a časová náročnost inkluzivního vzdělávání
- Nezájem rodičů – zákonných zástupců žáků o vzdělávání jejich dětí
- Nízká podpora nadaných a talentovaných žáků
- Právní nejistota, nekoncepčnost, neustálé legislativní změny

Ve výše uvedené SWOT analýze jsme uvedli převažující aspekty, v následující popisné části jsou zmíněny všechny podněty ze strany zástupců škol při tvorbě a diskuzi ke SWOT analýze.

Ze SWOT analýzy vyplývá, že mezi silné stránky patří zejména personální zabezpečení a materiální vybavení škol, včetně personálního zajištění ŠPP v jednotlivých školách. Školami byl vysoce hodnocen také realizovaný krajský projekt Podpora inkluze v MSK, jehož součástí byly aktivity na podporu vzdělávání pedagogů, posílení ŠPP o odborné pracovníky a také sdílení dobrých praxí a předávání si zkušeností mezi zapojenými školami. Mezi slabé stránky patří přetíženost odborných pracovišť, nadměrná administrativa spojená s oblastí podpůrných opatření a nedostatek odborných pracovníků. Z odborné diskuze vedené se zástupci pracovní skupiny ŠIKK vzešla potřeba zajistit pro pedagogické pracovníky a asistenty pedagoga působící na školách také metodické a supervizní vedení, problémovými se jeví také snižující se nároky na výstupy ve vzdělávání a s tím související malá odpovědnost žáků za své studium a rovněž problematika informovaného souhlasu ze strany rodičů – zákonných zástupců dětí a žáků. Další slabou stránkou je skutečnost, že nejsou všechny školy bezbariérové – mnoho škol je umístěno v budovách památkově chráněných, popř. v budovách, kde nejsou dispozice k úpravě na celkovou bezbariérovost, dochází však k postupnému zlepšování situace. V případě aktuálně vzniklé potřeby na bezbariérové uspořádání konkrétní školy je tato situace zpravidla zřizovateli škol operativně řešena v souladu se stavebně technickými možnostmi budov. Jako následnou hrozbu vnímají členové pracovní skupiny také striktní uplatňování společného vzdělávání „za každou cenu“, právní nejistotu a nekoncepčnost vyplývající z neustálých změn legislativy, nedostatečnou kontinuitu v řízení vzdělávacího systému – politická angažovanost bez zpětné vazby na odborníky z praxe, v některých případech rovněž nesoudnost zákonných zástupců žáků. Jako další hrozba je vnímána malá podpora nadaných a talentovaných dětí a žáků, která souvisí mj. s nedostatečnými finančními prostředky vynakládanými na práci s touto skupinou dětí a žáků. V rámci SWOT analýzy byly vydefinovány příležitosti, které s sebou zavádění inkluzivních opatření přináší, jako např. možnost zvýšení kvalifikace pedagogů především v oblasti rovných příležitostí s pomocí využití finančních prostředků z fondů EU, možnost posílení ŠPP o nové pracovní pozice, např. koordinátora inkluze, psychologa, zaměření na individuální přístup ke každému žákovi, rozšíření spolupráce škol a ostatních aktérů a výměna zkušenosti mezi školami navzájem, příležitostí je rovněž možnost čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU.

2. Raná péče v MSK

Raná péče je velice důležitou součástí podpory rodin s handicapovanými dětmi, které jsou následně začleňovány do běžného vzdělávacího procesu. Z tohoto důvodu věnujeme pozornost také této oblasti, která však spadá do kompetence sociálních věcí.

Raná péče je terénní služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do sedmi let, které je zdravotně postižené nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby. Služba se poskytuje především v přirozeném sociálním prostředí osob a je dle § 54 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, definována jako sociální služba poskytovaná klientům zdarma.

Cíle rané péče:

- snížit negativní vliv postižení nebo ohrožení na rodinu dítěte a na jeho vývoj,
- zvýšit vývojovou úroveň dítěte v oblastech, které jsou postiženy nebo ohroženy,
- posílit kompetence rodiny a snížit její závislost na sociálních systémech,
- vytvořit pro dítě, rodinu i společnost podmínky sociální integrace.

Cílové skupiny:

- rodiny s dětmi se zdravotním postižením – pracoviště má výčtem specifikovanou skupinu dle druhu zdravotního postižení, např. rodiny s dětmi s těžkým zrakovým a kombinovaným postižením, rodiny s dětmi s těžkým sluchovým a kombinovaným postižením, rodiny s dětmi s mentálním a kombinovaným postižením, rodiny s dětmi s autismem, rodiny s dětmi s těžkým tělesným postižením, rodiny s dětmi s poruchami v komunikaci,
- rodiny s dětmi, jejichž vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace.

Informace o poskytovatelích rané péče a nabídce služeb pro konkrétní cílové skupiny v daném regionu předává rodičům dítěte lékař (neonatolog, pediatr nebo specialista), sociální pracovník nebo případně další odborník, např. psycholog. Rodina, která má zájem o služby rané péče, kontaktuje konkrétního poskytovatele rané péče.

Poskytovatelé rané péče v Moravskoslezském kraji naplňují opatření vycházející z Rozvojového plánu rané péče v MSK a zajišťují tak všem rodinám s dítětem se zdravotním postižením (dle cílových skupin) podporu prostřednictvím rané péče po celém území kraje.

V Moravskoslezském kraji je několik organizací, které poskytují ranou péči. Jelikož jsou na sobě navzájem nezávislé, ale poskytují stejnou službu, sdružují se v rámci Volného sdružení poskytovatelů rané péče v Moravskoslezském kraji.

Na základě statistik ze srpna 2019 bylo v MSK evidováno celkem 187 klientů - rodin využívajících terénní služby rané péče a 20 rodin využívalo ambulantní péči uvedené sociální služby (Moravskoslezský kraj, 2006).

Níže uvedené obrázky demonstrují rozložení služeb rané péče na území MSK v členění dle jednotlivých druhů postižení a s uvedením konkrétní organizace, která tuto péči zajišťuje.

Obrázek 1: Raná péče pro rodiny dětí s mentálním a kombinovaným postižením do sedmi let věku

Obrázek 2: Raná péče pro rodiny dětí se zrakovým postižením, kombinovaným zrakovým postižením a ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání

Obrázek 3: Raná péče pro rodiny dětí se sluchovým a kombinovaným postižením

3. Přehled denních stacionářů pro děti a dorost v MSK

Na území Moravskoslezského kraje se nachází celkem 23 denních stacionářů pro děti a dorost, které saturují potřeby různých věkových a cílových skupin. Denní stacionáře jsou zajišťovány ambulantní formou. Dle zákona č. 108/2016 Sb., o sociálních službách, v platném znění, jsou v § 46 denní stacionáře charakterizovány následně:

„V denních stacionářích se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.“

Dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., § 12 se za základní činnosti při poskytování sociálních služeb v denních stacionářích považují tyto úkony:

- pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Počet denních stacionářů (DS) v MSK dle věkové kategorie:

• děti předškolního věku (1 – 6 let):	2 DS
• mladší děti (7 – 10 let):	2 DS
• starší děti (11 – 15 let):	8 DS
• dorost (16 – 18 let):	22 DS

V MSK fungují pouze 2 denní stacionáře, které jsou zaměřeny na péči o děti předškolního věku, tedy 1 až 6 let. Jedním z těchto zařízení je Dětská rehabilitace, jež dětem poskytuje léčebné rehabilitace a zdravotně výchovnou péči v rámci denních pobytů a mimo to také sociální služby a rehabilitace ambulantního typu. Druhým zařízením je denní stacionář Paprsek, který se prostřednictvím individuálního přístupu zaměřuje na všeobecný rozvoj dětí zejména ze zdravotním postižením a podporu jejich soběstačnosti. Oproti dennímu stacionáři Dětská rehabilitace pokrývá Paprsek potřeby dětí různých věkových skupin od předškoláků

až po dorost, právě potřeby věkové kategorie šestnácti až osmnáctiletých dětí jsou zároveň pokryty nejvyšším počtem denních stacionářů (22 zařízení).

Počet denních stacionářů (DS) v MSK dle cílové skupiny:

- osoby s mentálním postižením: 22 DS
- osoby s kombinovaným postižením: 21 DS
- osoby s tělesným postižením: 8 DS
- osoby s chronickým duševním onemocněním: 6 DS
- osoby se zdravotním postižením: 6 DS
- osoby s jiným zdravotním postižením: 5 DS
- osoby se sluchovým postižením: 4 DS
- osoby s chronickým onemocněním: 3 DS
- osoby se zrakovým postižením: 2 DS

Nejvíce ambulantních služeb provozovaných v rámci denních stacionářů je zaměřeno na osoby s mentálním a kombinovaným postižením (více než 20 zařízení). Poněkud méně jsou pokryty potřeby zdravotně a tělesně postižených a osob, které se potýkají s chronickým duševním onemocněním. V MSK jsou provozovány pouze 2 stacionáře, které jsou zaměřeny na zřetelně postižené, pracuje se zde však s věkovou kategorií 16 až 64 let, zařízení tohoto typu pro předškolní, mladší a starší školní děti zcela chybí.

Více informací o denních stacionářích pro děti a dorost v MSK je uvedeno v příloze, v tabulce č. 50 s názvem Seznam denních stacionářů pro děti a dorost v MSK, ze které je možné si udělat přehled o cílové skupině a věkové kategorii, pro kterou je dané zařízení určeno.

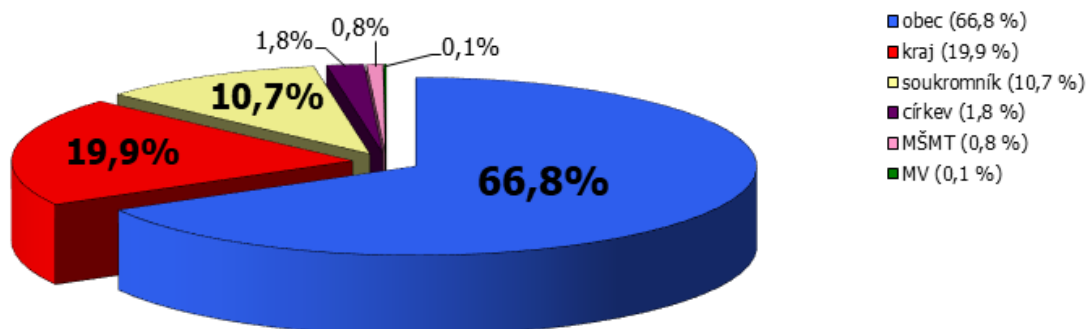
Podpoře a rozvoji sítě sociálních služeb pro občany se zdravotním postižením, která vychází ze skutečně zjištěných potřeb obcí a kraje v návaznosti na střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb je věnován *Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020*, který mapuje problematiku osob s různým postižením napříč věkovými kategoriemi včetně dětí a přináší návrhy intervencí, které jsou nutné k tomu, aby došlo ke zkvalitnění a doplnění konkrétních sociálních služeb tam, kde je to potřebné. Tento plán se mimo jiné dotýká také oblasti vzdělávání, zaměstnání, zdravotnictví, oblasti sociální či oblasti kultury, sportu a volného času (Moravskoslezský kraj, 2014).

4. Demografický vývoj v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj je členěn do 6 okresů – Ostrava, Opava, Karviná, Frýdek-Místek, Nový Jičín a Bruntál. Kraj se nachází na severovýchodě České republiky. Žije zde přibližně 1,2 milionu obyvatel. Region je vybaven kvalitním systémem školního vzdělávání. Ve školním roce 2018/2019 na 437 základních školách plnilo povinnou školní docházku 104 448 žáků. Oborově širokou škálu 135 středních škol (z toho 40 s gymnázií) a 2 konzervatoří doplňuje 13 vyšších odborných škol a 4 vysoké školy (Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě a Vysoká škola sociálně správní, Institut celoživotního vzdělávání Havířov o.p.s.), které svými 16 fakultami zabezpečují výuku pro více než 24 tis. studentů.

Graf 1: Podíl jednotlivých zřizovatelů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení v MSK ve školním roce 2018/2019

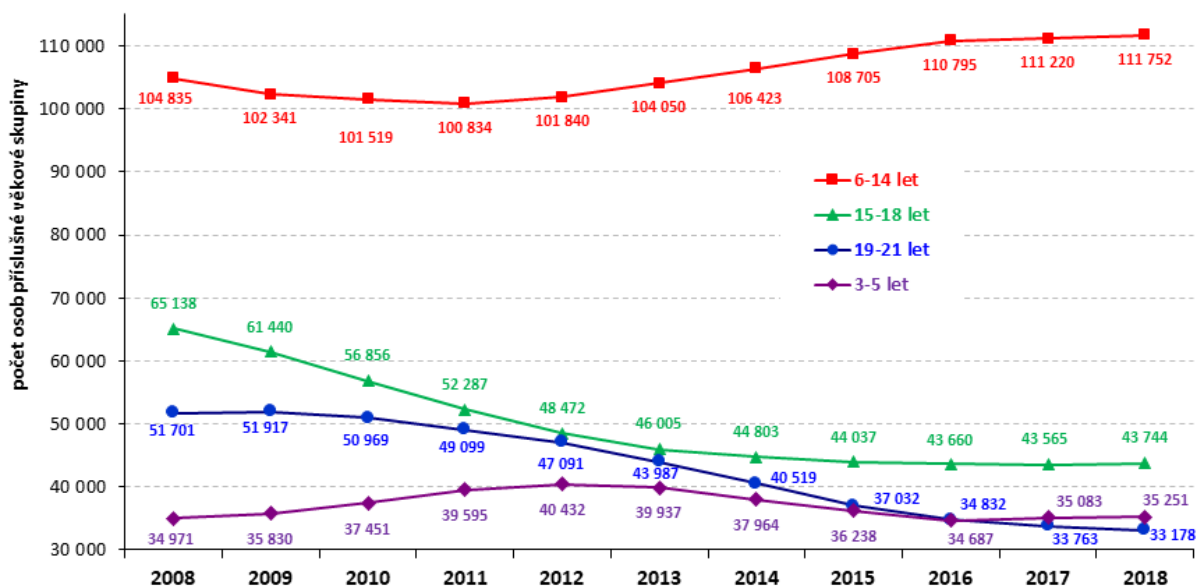
Zdroj: OŠMS KÚ MSK

Výše uvedený graf demonstruje, že nejvíce právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení je zřizováno obcemi (66,8 %), dále krajem (19,9 %), soukromými zřizovateli (10,7 %), církvemi (1,8 %) a celek doplňují zařízení zřizovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (0,8 %) a Ministerstvem vnitra (0,1 %).

Pro odhad budoucího vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých oblastech vzdělávací soustavy a tedy odhad potřebný pro plánování kapacit v oblasti vzdělávání je nezbytná znalost demografického vývoje v příslušných věkových skupinách. V roce 2008 kulminoval počet živě narozených dětí, který postupně vzrůstal od roku 2000. Od roku 2009 je naopak porodnost klesající, s mírnými plusovými výkyvy od roku 2013. V roce 2018 opět dochází k mírnému nárůstu počtu živě narozených dětí, a to o 309, celkem přišlo na svět 12 387 novorozenců, v roce předcházejícím se narodilo 12 078 živých dětí.

Graf 2: Demografický vývoj v MSK dle věkových skupin

Zdroj: ČSÚ

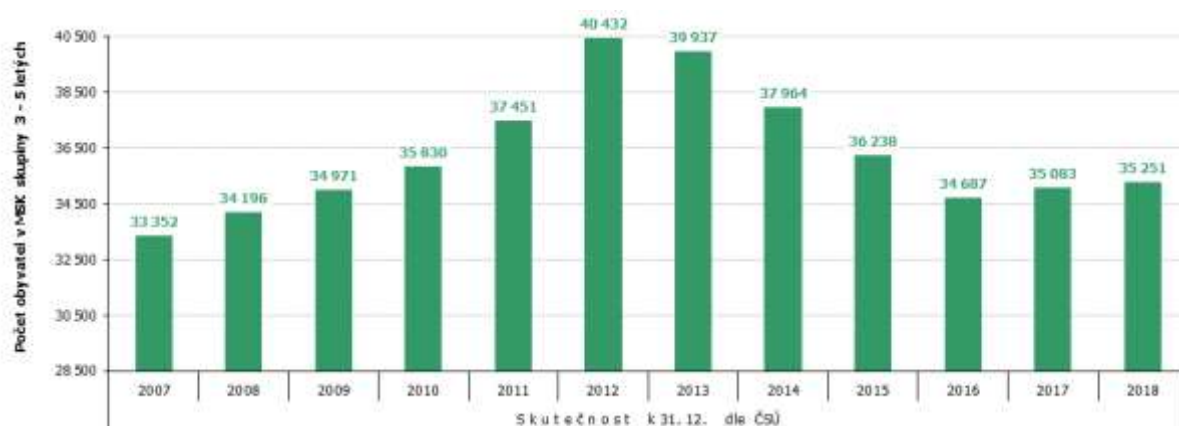
V období let 2008 – 2012 lze sledovat příznivý demografický vývoj ve věkové skupině 3 až 5 letých. Od roku 2013 byl zaznamenán v této věkové skupině mírný pokles, meziroční srovnání let 2017 a 2018 vykazuje nepatrný nárůst (0,5 %). Ve skupině 6-14letých lze sledovat pozitivní trend, od roku 2012 je patrný každoroční nárůst v této kategorii. Poslední vykázaný meziroční přírůstek (mezi lety 2017 a 2018) činil 532 žáků (0,5 %). Od roku 2008 až do roku 2017 byl zaznamenán výrazný pokles v kategorii 15-18letých, tento trend byl přerušen v roce 2018, kdy dochází k mírnému nárůstu počtu osob této věkové kategorie, a to o 179 (0,4 %). Věková skupina 19-21letých vykazuje od roku 2010 klesající trend. Meziroční úbytek mezi lety 2017 a 2018 vykazoval hodnotu 585 (1,7 %).

Demografický vývoj v MSK dle věkových skupin obvyklého nástupu dětí, žáků a studentů do jednotlivých stupňů vzdělání:

- **Oblast předškolního vzdělávání (věková skupina 3-5 let):** Nejvyšší počet dětí spadajících do věkové kategorie 3-5 let byl zaznamenán v roce 2012. Od roku 2013 do roku 2016 počet dětí v této věkové skupině klesal. V posledním meziročním srovnávání byl však opět vykázán mírný nárůst celkového počtu 3–5letých dětí v MSK, a to o 168 dětí.

Graf 3: Demografický vývoj 3-5letých dětí v MSK

Zdroj: ČSÚ

- **Oblast základního vzdělávání (věková skupina 6-14 let):** Od roku 2012 dochází k pravidelnému meziročnímu nárůstu počtu dětí ve skupině 6–14letých. Mezi lety 2017 a 2018 byl vykázán nárůst o 532 dětí (0,5 %).

Graf 4: Demografický vývoj 6-14letých dětí v MSK

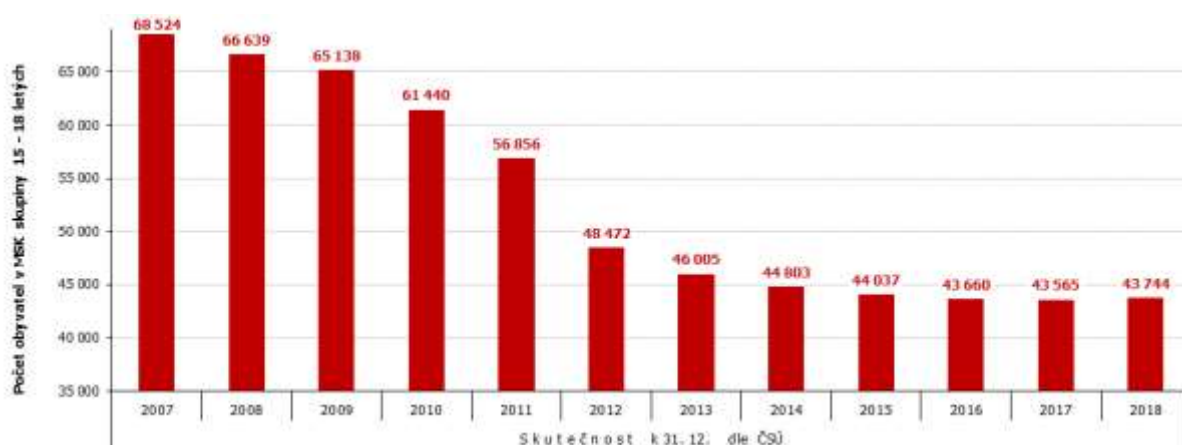

Zdroj: ČSÚ

- **Oblast středního vzdělávání (věková skupina 15-18 let):** Od roku 2007 až do roku 2017 vykazovala populace této věkové skupiny setrvalý pokles. Propad během 10 let je více než 23 000 osob. V posledních třech letech se počet osob v této věkové skupině začíná stabilizovat, přičemž v roce 2018 je poprvé po dlouhodobém propadu zaznamenán nepatrný nárůst (179 osob).

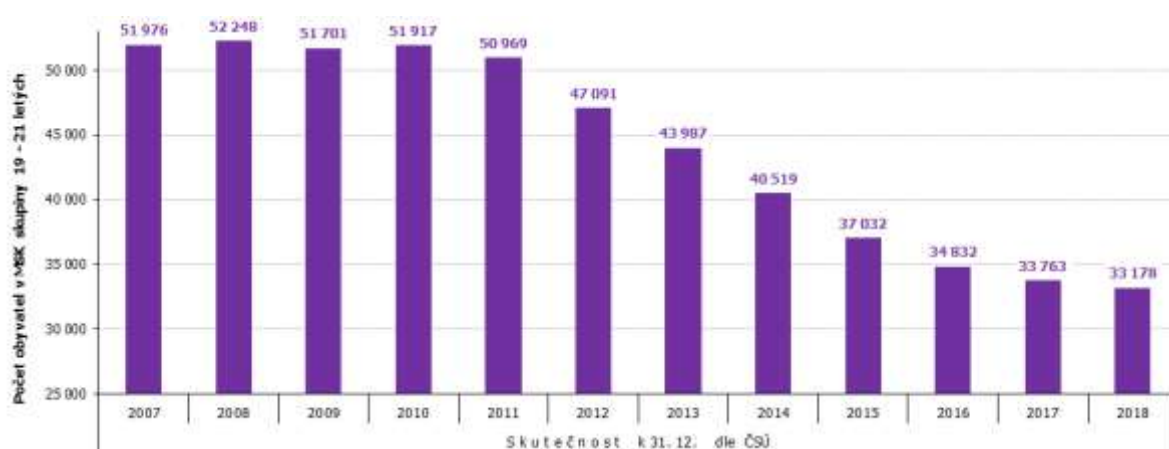
Graf 5: Demografický vývoj 15-18letých v MSK

Zdroj: ČSÚ

- **Oblast vyššího odborného vzdělávání /vysokoškolského bakalářského vzdělávání (věková skupina 19-21 let):** Věková skupiny 19 až 21 let zaznamenává od roku 2012 setrvalý pokles, ne jinak tomu bylo i v posledním sledovaném období let 2017 a 2018 (Český statistický úřad, 2018).

Graf 6: Demografický vývoj 19-21letých v MSK

Zdroj: ČSÚ

4.1. Socioekonomická analýza Moravskoslezského kraje

Populační situace je nejen v Moravskoslezském kraji, ale v rámci celé České republiky, ovlivněna nízkou porodností. Od roku 1993 navíc v kraji dochází, mimo přirozeného populačního úbytku, také k úbytku obyvatelstva způsobenému migrací. Za posledních 10 let odešlo z kraje více než 76 tis. obyvatel, přičemž odcházejí zejména vzdělaní, mladí lidé, zatímco skupina slabších a sociálně ohrožených roste. Ekonomická aktivita v kraji je nízká, což má za následek růst chudoby, vznik sociálně vyloučených lokalit a v neposlední řadě také zvyšující se kriminalitu. Oproti tomu v počtu živnostníků na 1000 obyvatel je MSK na posledním místě.

I přes současný útlum těžkého průmyslu a dobývání nerostných surovin pracuje podle Výběrového šetření pracovních sil v průmyslových odvětvích více než třetina z celkového počtu 581,4 tis. osob zaměstnaných v národním hospodářství, dalších 11 % v obchodu a opravách zboží. Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji (pracovištní metoda, předběžné údaje) byla v roce 2018 o cca 3 100 Kč nižší než republikový průměr, přičemž byla ve srovnání s ostatními kraji devátá nejvyšší. Činila na zaměstnance 28 801 Kč. Rozložení mezd mezi odvětvími je obdobné jako v ostatních krajích ČR. Nejvyšší mzdy jsou v sektorech Informační a komunikační činnosti, Peněžnictví a pojišťovnictví a Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, zatímco nejnižší mzdy jsou v odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (Český statistický úřad, 2019).

Kraj se stále potýká také s nízkým počtem pracovních míst. Za 1. čtvrtletí roku 2019 bylo v evidenci ÚP ČR v Moravskoslezském kraji registrováno 39 456 nezaměstnaných a k dispozici bylo 17 134 volných pracovních míst. V podobné situaci je na tom kraj Olomoucký, Jihomoravský a Ústecký, v ostatních krajích České republiky mají k dispozici více volných pracovních míst než je v evidenci nezaměstnaných (Úřad práce, 2019).

Moravskoslezský kraj, spolu s Ústeckým a Karlovarským krajem, patří rovněž mezi 3 postižené regiony, ve kterých je potřeba provést hospodářskou restrukturalizaci. Za tímto účelem byl zapojen do vládního programu hospodářské přeměny dlouhodobě ekonomicky a sociálně znevýhodněných regionů RE:START, jehož realizace byla schválena vládou v říjnu 2015. K jeho realizaci se zavázala vláda ve spolupráci s dotčenými kraji. Byl vypracován Strategický rámec, který vyjadřuje dlouhodobou strategii vlády, jak podpořit a usnadnit restrukturalizaci hospodářství v uvedených regionech a následně byl vytvořen společný Akční plán, který obsahuje jednotlivá opatření mající charakter finanční podpory nebo systémových změn a jež je každoročně aktualizován (RE:START, 2019).

4.2. Sociální vyloučení a sociálně vyloučené lokality na území Moravskoslezského kraje

Jak již bylo zmíněno v předchozí části textu, MSK se dlouhodobě potýká s chudobou, jejímž průvodním jevem může být také sociální vyloučení. Projevem sociálního vyloučení často bývá dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na sociálních dávkách, život v prostorově vyloučených částech obcí, nízká kvalifikace, špatný zdravotní stav, rozpad rodin či ztráta sebeúcty. Za sociálně vyloučenou lokalitu považujeme územně vymezenou oblast, kde dochází ke koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením.

V současné době se v Moravskoslezském kraji vyskytuje odhadem několik desítek lokalit, které můžeme označit za sociálně vyloučené, případně se jedná o území, která nesou některé z prvků sociálního vyloučení. Tyto lokality jsou obývány převážně příslušníky romské komunity. Vzhledem k faktorům, jako je např. častá migrace příslušníků romských komunit na území kraje nebo nedostatek relevantních dat, se údaje o počtu příslušníků romských komunit žijících na území sociálně vyloučených lokalit různí a nelze tedy stanovit jejich přesný počet.

V obcích s rozšířenou působností je evidováno celkem 44 sociálně vyloučených lokalit, přičemž charakter jednotlivých lokalit, jejich rozloha a počet obyvatel se může v jednotlivých oblastech značně lišit (MSK, 2015).

Nízký socioekonomický status rodin žijících v sociálně vyloučených lokalitách má často dopad na úroveň vzdělávání dětí z těchto rodin. Nejen z tohoto důvodu byl Odborem sociálních věcí KÚ MSK vytvořen dokument Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2015 – 2020, který se touto problematikou zabývá. Tato strategie se zaměřuje na návrhy řešení ve 4 hlavních oblastech, kterými jsou: vzdělávání, bydlení, nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit a prevence rizikových forem chování ve vztahu k sociálnímu vyloučení.

Níže je uveden seznam specifických priorit vztahujících se k problematice vzdělávání a prevenci rizikových forem chování ve vztahu k sociálnímu vyloučení, vzhledem k tomu, že právě tyto dvě oblasti úzce souvisí s problematikou inkluze, která je ústředním tématem tohoto dokumentu.

Vzdělávání

Předškolní vzdělávání

- Podpora udržitelnosti mateřských škol a podpora komunitních center zřizovaných a podporovaných NNO (školiček, předškolních klubů),
- Realizace workshopů k předávání příkladů dobré praxe v oblasti spolupráce mateřských škol, nestátních neziskových organizací, obcí a dalších aktérů v rámci realizace předškolní přípravy,
- Podpora práce s rodinou pro zvýšení motivace rodičů k využívání předškolní výchovy.

Základní vzdělávání

- Realizace terénní práce a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v sociálně vyloučených lokalitách a oblastech ohrožených sociálním vyloučením se zaměřením na práci s rodinou v úzké spolupráci s obcemi (poradenství při rozhodování při vstupu dětí z vyloučených lokalit na ZŠ),
- Podpora aktivit zaměřených na doučování romských dětí a dětí z vyloučených lokalit,
- Podpora programů interkulturní výchovy a vzdělávání pro děti na ZŠ a pro pedagogy ZŠ prostřednictvím ZŠ a NNO, včetně aktivit a programů zprostředkujících dětem příklady úspěšných příslušníků romské komunity MSK,
- Podpora aktivit zaměřených na přípravu romských dětí pro přechod na střední školy a přípravu na budoucí povolání.

Střední vzdělávání

- Podpora vzdělávání romských žáků a pedagogických pracovníků středních škol a dalších spolupracujících subjektů,
- Předávání informací o možnostech využití finančních, prostředků v rámci dostupných dotačních titulů ústředních orgánů a soukromých subjektů v rámci vzdělávání žáků středních škol,
- Mapování a podpora programů interkulturní výchovy na středních školách pro školní kolektivy a pedagogy SŠ, které jsou realizovány NNO, včetně aktivit a programů zprostředkujících dětem příklady úspěšných příslušníků romské komunity pocházejících ze MSK,
- Podpora aktivit zaměřených na udržení žáků při studiu na SŠ.

Vyšší odborné vzdělávání a vysokoškolské vzdělávání

- Nastavení spolupráce se zástupci vyšších odborných škol a vysokoškolských institucí na území MSK v oblasti integrace příslušníků romských komunit žijících na území MSK,
- Hledání možností pro spolupráci KÚ MSK se zástupci zmíněných institucí za účelem nastavení spolupráce v oblasti integrace příslušníků romských komunit,

Prevence rizikových forem chování existujících ve vztahu k sociálnímu vyloučení

- Zvýšení informovanosti v oblasti zdravotní péče prostřednictvím terénní práce v sociálně vyloučených lokalitách,
- Zajištění materiálně-technických potřeb při řešení epidemiologických situací v sociálně vyloučených lokalitách a možností jejich financování,
- Podpora spolupráce subjektů podílejících se na řešení problematiky zdravotní péče v sociálně vyloučených lokalitách kraje (např. podpora sociálně zdravotní pomoci, informovanost a možnosti zajištění očkování),
- Prevence rizikových forem chování,
- Podpora volnočasových a vzdělávacích aktivit pro cílovou skupinu,
- Podpora prevence závislostí v rámci cílové skupiny,
- Podpora multidisciplinárního přístupu při vyhodnocování a řešení bezpečnostních rizik a situací s ohledem na sociálně vyloučené lokality,
- Podpora terénní práce a odborného poradenství se zaměřením na prevenci a řešení problematiky zadluženosti a zvyšování finanční gramotnosti včetně právního vědomí a odpovědnosti osob,
- Podpora informovanosti zaměřené na dosud neřešené specifické jevy vyskytující se u cílové skupiny a realizace preventivních aktivit,
- Průběžná aktualizace Analýzy sociálně vyloučených lokalit v MSK v rámci spolupráce krajského koordinátora a romských poradců obcí,
- Evaluace činnosti terénních mobilních týmů realizovaných prostřednictvím individuálního projektu kraje (Moravskoslezský kraj, Odbor sociálních věcí, 2015).

5. Mateřské školy

Předškolní vzdělávání v České republice je součástí systému vzdělávání a splňuje požadavky Mezinárodní klasifikace vzdělání. Je realizováno zejména mateřskými školami (dále jen „MŠ“) zapsanými do rejstříku škol a školských zařízení. Ve školním roce 2017/2018 začaly MŠ realizovat změny, které nastavila novela zákona č. 561/2014, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Konkrétně se jednalo o:

- zavedení **povinného předškolního vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku (k 1. září) dovrší 5 let věku**, Česká republika se tak zařadila mezi některé státy, které mají stanoveno předškolní vzdělávání pro děti od 5 let jako povinné,
- nastavení způsobu plnění povinného předškolního vzdělávání a nastavení možností a podmínek individuálního vzdělávání dítěte,
- změnu v organizaci předškolního vzdělávání a v termínu zápisu k předškolnímu vzdělávání,
- snížení věkové hranice pro možný vstup dítěte do MŠ ze tří na dva roky a postupnou garanci místa v MŠ každému dítěti od tří let,
- umožnění zápisu tzv. lesních mateřských škol do rejstříku škol a školských zařízení a úpravu jeho náležitostí.

Mateřské školy byly dle kritérií ČŠI pro školní rok 2017/2018 v 92,7 % hodnoceny jako vstřícné a bezpečné místo pro děti, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky.

Základním východiskem pro dobré vzdělávací výsledky všech dětí v předškolním vzdělávání je kvalitní průběh vzdělávání, v rámci něhož pedagogové dokáží zvolit adekvátní vzdělávací cíle, metody i formy práce s dětmi a plnohodnotně je realizovat v praxi. Volba vzdělávacích cest musí vycházet z individuálních schopností, dovedností i vědomostí dětí a vést k jejich všestrannému rozvoji.

5.1. Vývoj počtu MŠ a počtu dětí v předškolním vzdělávání v MSK

Rozložení MŠ v rámci kraje odpovídá aktuálním potřebám, kapacity těchto zařízení jsou průběžně upravovány dle požadavků jejich zřizovatelů na základě demografického vývoje v dané lokalitě. Zřizovatelem převážné většiny škol jsou, v souladu se školským zákonem, obce. Všechny mateřské školy zřizované krajem jsou MŠ speciální, 5 z nich jsou MŠ při zdravotnickém zařízení.

Tabulka 1: Přehled počtu MŠ a počtu vzdělávaných dětí

Školy v MSK	školní rok	Počet škol (které vykazaly děti, žáky, studenty)					Počet dětí, žáků, studentů v DFV				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
MŠ	2013/2014	426	11	27	5	469	39 191	473	994	187	40 845
	2014/2015	425	11	31	6	473	38 982	473	1 100	200	40 755
	2015/2016	427	11	31	6	475	38 397	452	1 211	207	40 267
	2016/2017	418	11	31	6	466	37 723	430	1 069	197	39 419
	2017/2018	418	11	31	6	466	37 591	407	992	196	39 186
	2018/2019	413	11	32	6	462	37 657	421	959	203	39 240

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Vlivem negativního demografického vývoje došlo ve sledovaném období k mírnému snižování počtu mateřských škol i počtu dětí v nich - v porovnání školního roku 2018/2019 s rokem 2013/2014 došlo k poklesu o 1 605 dětí, tj. o cca 4 %.

Tabulka 2: Mateřské školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami v členění dle zřizovatele

Zřizovatel	Počet									
	škol		tříd		dětí		dětí na třídu		dětí na školu	
	17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19
Kraj	10	10	35	36	323	338	9,2	9,4	32,3	33,8
Soukromník	2	2	4	3	24	25	6,0	8,3	12,0	12,5
Církev	2	2	4	4	17	20	4,3	5,0	8,5	10,0
Celkem	14	14	43	43	364	383	8,5	8,9	26,0	27,4

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Pozn.: Mezi školy pro děti se SVP jsou započítány jen ty, které vzdělávají děti ve speciálních třídách.

V meziročním srovnání let 2017/2018 a 2018/2019 došlo k nárůstu počtu dětí v těchto mateřských školách o 19, tj. o cca 5 %, nejvíce MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami je zřizováno krajem, z celkového počtu 14 škol se jedná o 10 škol.

5.2. Počet asistentů pedagogů

Dle údajů ze statistického výkaznictví dochází ke každoročnímu nárůstu počtu AP pro děti v MŠ na základě přiznaných podpůrných opatření, kterým bude věnována následující podkapitola.

Nejvíce AP je v MŠ zřizovaných obcemi, které jsou majoritními zřizovateli MŠ. Každoroční nárůst AP v MŠ souvisí s postupným zvyšováním počtu diagnostikovaných dětí a jejich zabezpečením podpůrnými opatřeními. Tím rovněž dochází k vyrovnávání příležitostí pro všechny děti umístěné v MŠ.

Tabulka 3: Počet asistentů pedagogů

Školy v MSK	školní rok	Počet asistentů pedagogů									
		Fyzické osoby					Přepočít na plně zaměstnané				
		obec	kraj	soukromník	církev	<i>Celkem</i>	obec	kraj	soukromník	církev	<i>Celkem</i>
MŠ včetně přípravného stupně a přípravných tříd	2016/2017	174	41	1	5	221	143,36	32,50	0,50	3,60	179,96
	2017/2018	258	44	9	5	316	212,80	40,05	8,50	3,55	264,90
	2018/2019	300	40	16	5	361	253,31	37,89	12,50	3,25	306,95

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Ve školním roce 2018/2019 působilo celkově 361 AP v přípravných třídách MŠ, včetně přípravného stupně.

5.3. Podpůrná opatření

Počet podpůrných opatření² pro děti mateřských škol se každoročně zvyšuje. Nejvyšší počty dětí jsou s podpůrnými opatřeními 1. a 3. stupně podpory, jež jsou vzdělávány v běžných třídách, u dětí zařazených ve speciálních třídách se nejčastěji jedná o podpůrná opatření 3. až 5. stupně.

Tabulka 4: Děti v MŠ dle podpůrných opatření (běžné třídy)

Školy v MSK	školní rok	Běžné třídy					<i>Celkem</i>
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
MŠ	2016/2017	89	2	4	1		96
	2017/2018	185	95	233	113	2	628
	2018/2019	368	92	244	123	8	835

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Počet podpůrných opatření v běžných třídách od jejich zavedení v rámci novely školského zákona každoročně narůstá, převažuje 1. stupeň podpůrných opatření, tzn. podpora poskytovaná pedagogy MŠ, z výše uvedené tabulky je patrné, že počet dětí s tímto podpůrným opatřením vzrostl od školního roku 2016/2017 po školní rok 2018/2019 o 279 dětí, což je více než trojnásobný nárůst a týká se celkem 368 dětí. Nejvyšší stupeň podpůrného opatření se dlouhodobě dotýká nejmenšího počtu diagnostikovaných dětí, ve školním roce 2018/2019 bylo přiznáno 8 dětem v běžných třídách MŠ.

² Více informací o podpůrných opatřeních naleznete v příloze č. 1 a Katalogu podpůrných opatření <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/1-soucasna-situace-ve-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami/>

Tabulka 5: Děti v MŠ dle podpůrných opatření (speciální třídy)

Školy v MSK	školní rok	Speciální třídy					Celkem
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
MŠ	2016/2017		5	6	4		15
	2017/2018		134	732	374	66	1 306
	2018/2019		16	846	429	64	1 355

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Vzhledem k tomu, že ve speciálních třídách jsou umístovány děti s vyšším stupněm podpůrných opatření, nenajdeme zde děti zařazené do 1. stupně, které v běžných třídách převažují. Nejvyšší nárůst vykazuje počet dětí se 3. stupněm podpory. Zatímco ve školním roce 2016/2017 využívalo tuto míru podpory pouze 6 dětí, o dva školní roky později došlo k nárůstu na 846 dětí.

5.4. Nadané děti

Pro nadané a mimořádně nadané děti, jejich rodiče a pedagogy zajišťují poradenské služby pedagogicko-psychologické poradny. V našem kraji se dlouhodobě prací s mimořádně nadanými zabývá zejména Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace a Pedagogicko-psychologická poradna, Nový Jičín, příspěvková organizace. Cílem včasné detekce nadaných dětí je jejich podpora a všestranný rozvoj potenciálu, kterým disponují, na tomto se podílejí také pedagogové MŠ a zákonní zástupci dětí.

Ve školním roce 2018/2019 navštěvovalo MŠ 39 240 dětí, z níže uvedené tabulky se dovídáme, že jen 14 z nich bylo diagnostikováno pro nadání a 3 pro mimořádné nadání; z těchto údajů vyplývá, že je nutné problematice nadaných a mimořádně nadaných dětí věnovat zvýšenou pozornost.

Tabulka 6: Počet nadaných dětí

Školy v MSK	školní rok	Nadané děti	z toho mimořádně nadané
MŠ	2016/2017	2	1
	2017/2018	11	1
	2018/2019	14	3

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

5.5. Vzdělávání cizinců a dětí s odlišným mateřským jazykem

V mateřských školách v MSK jsou vzděláváni také děti-cizinci, jejich počet v průběhu let postupně stoupá. Většina dětí cizinců má v ČR trvalý pobyt.

Péče o děti v MŠ je plně v kompetenci pedagoga, případně asistenta pedagoga, je-li součástí týmu pedagogických pracovníků školy. Pokud se v MŠ vzdělává dítě cizinec, které podléhá povinné předškolní docházce, mohla MŠ v předchozích letech využít finanční podporu z rozvojového programu MŠMT „Podpora cizinců ve školách“, jehož cílem bylo přispět právnickým osobám vykonávajícím činnost mateřských škol, základních škol a víceletých gymnázií (v odpovídajících ročnících) zapsaným v rejstříku škol a školských zařízení na částečnou úhradu, popřípadě krytí zvýšených nákladů souvisejících s poskytováním vzdělávání dětem a žákům cizincům k usnadnění jejich integrace do naší společnosti a vzdělávacího systému České republiky.

Další možností podpory předškolního vzdělávání pro děti-cizince je nabídka metodické podpory, která je poskytována jak na regionální, tak na celostátní úrovni, přičemž na regionální úrovni se této problematice věnuje Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace a na celostátní např. organizace META, o.p.s.

Tabulka 7: Počty dětí-cizinců

Školy v MSK	školní rok	Celkový počet cizinců	z toho	
			s trvalým pobytem	azylanti
MŠ	2013/2014	230	190	1
	2014/2015	218	189	3
	2015/2016	256	219	3
	2016/2017	259	218	3
	2017/2018	284	243	7
	2018/2019	319	254	9

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Počet dětí cizinců v mateřských školách v průběhu let mírně narůstá, ve školním roce 2018/2019 se v MŠ v MSK vzdělávalo celkem 319 dětí cizinců.

5.6. Stravování

Podmínkou předškolního vzdělávání je zároveň přihlášení dítěte ke stravování v mateřské škole. Ve školním roce 2018/2019 se v MSK v rámci MŠ stravovalo celkem 39.018 dětí, nejvíce bylo strážníků z MŠ zřizovaných obcemi (37.405).

Rodiny s nízkým sociokulturním statusem, které splňují podmínky vyhlášené výzvy, mohou být podpořeny z prostředků OP PMP v rámci projektu Poskytování bezplatné stravy dětem ohroženým chudobou ve školách. Bezplatné stravování dětí v MŠ se týká pouze dětí, které navštěvují MŠ zapojené v tomto projektu.

Moravskoslezský kraj v rámci projektu financovaného z OP PMP podporuje bezplatné stravování dětí již třetím rokem, ve školním roce 2018/2019 bylo do něj zapojeno celkem 61 MŠ.

6. Základní školy

6.1. Vývoj počtu ZŠ a žáků v základním vzdělávání v MSK

Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, v základních školách speciálních, ve víceletých gymnáziích a konzervatořích. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) vymezuje závazně obsah, rozsah a podmínky vzdělávání pro tvorbu školních vzdělávacích programů jednotlivých škol.

V MSK vykonává činnost 432 základních škol, největší počet škol je zřizován obcemi, kraj zřizuje 26 ZŠ, dalšími zřizovateli jsou soukromý sektor a církev. Počet žáků základních škol v kraji meziročně mírně roste, ve školním roce 2018/2019 se v ZŠ vzdělávalo celkem 104 313 žáků.

Tabulka 8: Počet ZŠ a počet vzdělávaných žáků

Školy v MSK	školní rok	Počet škol (které vykazaly děti, žáky, studenty)					Počet dětí, žáků, studentů v DFV				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
ZŠ	2013/2014	390	28	11	7	436	94 050	2 299	712	956	98 017
	2014/2015	387	28	13	7	435	95 886	2 303	771	998	99 958
	2015/2016	386	27	14	7	434	97 255	2 276	835	1 019	101 385
	2016/2017	383	26	15	7	431	98 904	2 234	944	1 050	103 132
	2017/2018	383	26	17	7	433	99 793	2 203	1 052	1 076	104 124
	2018/2019	382	26	17	7	432	99 767	2 283	1 188	1 075	104 313

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedena data mapující období od školního roku 2013/2014 po školní rok 2018/2019. Sledován je přitom nejen počet žáků na jednotlivých školách, ale také vývoj počtu škol nezávisle na druhu zřizovatele. Zatímco počet škol meziročně mírně poklesl, u počtu žáků je tendence opačná a můžeme vysledovat, že oproti začátku a konci sledovaného období došlo k nárůstu počtu žáků o 6.296. Nejvyšší přírůstek v počtu žáků zaznamenaly školy zřizované obcí.

Tabulka 9: Základní školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v členění dle zřizovatele

Zřizovatel	Počet škol		Počet tříd		Počet žáků									
	17/18	18/19	17/18	18/19	1. stupeň		2. stupeň		Celkem		na třídu		na školu	
					17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19
Obec	1	1	16	16	57	57	52	51	109	108	6,81	6,75	109,00	108,00
Kraj	23	23	240	248	959	993	874	879	1 833	1 872	7,64	7,55	79,70	81,39
Soukromník	4	4	40	41	173	163	144	159	317	322	7,93	7,85	79,25	80,50
Církev	3	3	23	21	95	92	62	63	157	155	6,83	7,38	52,33	51,67
MŠMT	2	2	11	11	37	42	37	30	74	72	6,73	6,55	37,00	36,00
Celkem	33	33	330	337	1 321	1 347	1 169	1 182	2 490	2 529	7,55	7,50	75,45	76,64

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

V MSK byl ve školním roce 2017/2018 a 2018/2019 stejný počet základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, došlo pouze k nárůstu počtu tříd v těchto školách, což souvisí s nárůstem počtu žáků vzdělávajících se ve školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, který v uvedeném období činil celkem 39 žáků.

Nejvyšší počet základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zřizuje kraj. V ZŠ speciálních se ve školním roce 2018/2019 vzdělávalo celkem 2 529 žáků.

6.2. Počet asistentů pedagogů

Asistenti pedagoga jsou nedílnou součástí vzdělávacího procesu v ZŠ. Počty AP ve školách a třídách postupně rostou s ohledem na potřeby žáků a v souvislosti s nárůstem počtu podpůrných opatření (viz část 6.3.).

V návaznosti na počet škol zřizovaných obcemi je nejvyšší počet AP v ZŠ zřizovaných obcemi. Přítomnost AP v ZŠ umožňuje žákům, jimž byla přiznána podpůrná opatření, snazší adaptaci ve školním prostředí a překlenutí rozdílů sociokulturního znevýhodnění a jiných bariér, tímto dochází k vyrovnávání příležitostí ve vzdělávání pro všechny děti vzdělávané v ZŠ.

Tabulka 10: Počet asistentů pedagogů

Školy v MSK	školní rok	Počet asistentů pedagogů									
		Fyzické osoby					Přepočet na plně zaměstnané				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
ZŠ	2016/2017	756	163	12	52	983	559,05	128,74	10,23	42,60	740,62
	2017/2018	1 052	219	24	66	1 361	799,42	187,15	19,70	56,18	1 062,45
	2018/2019	1 274	254	31	72	1 631	958,62	220,49	25,77	58,71	1 263,59

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

V období školních let 2016/2017 a 2018/2019 došlo k nárůstu počtu AP o 648 fyzických osob na celkový počet 1 631, v rámci přepočtu na plně zaměstnané se jedná o 1 263,59 úvazku.

6.3. Podpůrná opatření

Podpůrná opatření představují významnou podporu pro práci pedagoga se žákem.

Hlavním důvodem zavedení podpůrných opatření je především vyrovnávání podmínek ke vzdělávání žáka, které mohou být ovlivněny mírnými problémy nebo závažnými obtížemi, ty mohou být způsobeny nepřipraveností žáka na školu, odlišnými životními podmínkami a odlišným kulturním prostředím, ze kterého žák vstupuje do vzdělávání. Obdobnou početnou skupinu představují žáci s nepříznivým aktuálním zdravotním stavem, který může ovlivňovat vzdělávání žáků nebo zdravotní postižení žáka.

Podpůrná opatření jsou definována školským zákonem, podle rozsahu a obsahu se člení do I. – V. stupně. Podpůrná opatření různých stupňů lze kombinovat (NÚV, 2019).

Tabulka 11: Žáci v ZŠ dle podpůrných opatření (běžné třídy)

Školy v MSK	školní rok	Běžné třídy					Celkem
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
ZŠ	2016/2017	535	23	8	4		570
	2017/2018	1 571	3 441	1 403	279	8	6 702
	2018/2019	1 868	6 375	2 062	398	14	10 717

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

V běžných třídách ZŠ byl ve sledovaném období (2016/2017 až 2018/2019) žákům nejčastěji přiznáván 2. stupeň podpůrného opatření, nejméně žáků je zařazeno v 5. stupni podpory.

Ve školním roce 2018/2019 byl některý ze stupňů opatření přiznán celkem 10 717 žákům.

Tabulka 12: Žáci v ZŠ dle podpůrných opatření (speciální třídy)

Školy v MSK	školní rok	Speciální třídy					Celkem
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
ZŠ	2016/2017			2	5	3	10
	2017/2018		58	998	740	375	2 171
	2018/2019	16	50	1 330	1 206	549	3 151

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Žáci ve speciálních třídách byli nejčastěji zařazováni do 3. a 4. stupně podpůrných opatření. Celkem bylo ve školním roce 2018/2019 ve speciálních třídách vzděláváno 3 151 žáků.

6.4. Nadaní žáci

Pro nadané a mimořádně nadané žáky, jejich rodiče a pedagogy zajišťují poradenské služby pedagogicko-psychologické poradny. Cílem včasného rozpoznání nadaných žáků je jejich podpora a všestranný rozvoj potenciálu, kterým disponují. Na detekci těchto žáků se podílejí také pedagogové ZŠ spolu se zákonnými zástupci žáků.

Na vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti identifikace a práce s nadanými žáky se mj. podílí organizace KVIC, která ve školním roce 2017/2018 uskutečnila 9 vzdělávacích akcí pro 129 účastníků. Jednalo se zejména o vzdělávání pro konkrétní sborovny pedagogů převážně ze základních škol.

V rámci MSK vznikla také Krajská síť podpory nadání Moravskoslezského kraje. Systém podpory nadání je budován NIDV ve spolupráci s dalšími organizacemi a jeho cílem je vytvářet vhodné prostředí pro rozvoj aktivit týkajících se nadaných dětí, žáků a studentů.

Seznam zapojených organizací:

Pedagogicko-psychologická poradna, Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace

Pedagogicko-psychologická poradna, Frýdek-Místek, příspěvková organizace

Pedagogicko-psychologická poradna, Nový Jičín, příspěvková organizace

Česká školní inspekce

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

Mateřské školy Kopřivnice okres Nový Jičín, příspěvková organizace

Středisko volného času Korunka, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Ostravská univerzita

Mensa ČR

Mendelova střední škola, Nový Jičín, příspěvková organizace

Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace

Mateřská škola Ostrava, Dvořákova 4, příspěvková organizace

Gymnázium, základní škola a mateřská škola Hello s.r.o.

Tabulka 13: Počet nadaných žáků

Školy v MSK		Nadaní žáci	z toho mimořádně nadaní
	<i>školní rok</i>		
ZŠ	<i>2016/2017</i>	55	50
	<i>2017/2018</i>	124	70
	<i>2018/2019</i>	139	56

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Počty nadaných žáků základních škol v MSK vykazují vzrůstající tendenci, celkem se jedná o 139 žáků, z nichž je 56 mimořádně nadaných. V období od školního roku 2016/2017 po školní rok 2018/2019 došlo k nárůstu o 84 diagnostikovaných nadaných žáků.

6.5. Vzdělávání cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem

V souladu s ustanovením § 20 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon) a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky Krajský úřad Moravskoslezského kraje ve spolupráci se zřizovateli škol určil školy, ve kterých je na území kraje poskytována bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám žáků pro žáky cizince, kteří na území MSK plní povinnou školní docházku.

Seznam škol poskytujících jazykovou přípravu pro cizince:

Základní škola a Mateřská škola Borovského, Karviná, příspěvková organizace

Základní škola Bruntál, Cihelní 6

Základní škola Frýdek-Místek, Československé armády 570

Základní škola Nový Jičín, Komenského 68, příspěvková organizace

Základní škola Opava, Edvarda Beneše 2 - příspěvková organizace

Základní škola Ostrava, Nádražní 117, příspěvková organizace

Základní škola, Třinec, Slezská 773, příspěvková organizace

Tabulka 14: Počty cizinců (ZŠ)

Školy v MSK	školní rok	Celkový počet cizinců	z toho	
			s trvalým pobytem	azylanti
ZŠ	2013/2014	644	467	8
	2014/2015	696	464	8
	2015/2016	744	453	9
	2016/2017	810	463	17
	2017/2018	875	511	24
	2018/2019	903	527	22

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Počet žáků cizinců každoročně stoupá, ve školním roce 2018/2019 se na území MSK vzdělávalo celkem 903 dětí, z nichž 527 má trvalý pobyt v ČR. Největší zastoupení žáků cizinců je z Ukrajiny, Vietnamu a Slovenska.

6.6. Absence

Od školního roku 2001/2002 je v MSK sledována neomluvená absence, od školního roku 2014/2015 také absence omluvená, s následným subjektivním hodnocením škol, zda se v některých případech nejedná o možnost skrytého záškoláctví (rodič omlouvá nepřítomnost dítěte ve škole bez zjevného důvodu). Dle šetření v jednotlivých školách je pravděpodobné, že takto omluvených hodin je až 50 % z jejich celkového počtu.

Zvyšuje se metodická podpora školám, které mnohdy jen těžko hledají řešení, jak s omluvenými a neomluvenými hodinami nakládat (v mnoha případech je však situace s ohledem na administrativní náročnost a zároveň i na nedostatečné kapacity spolupracujících institucí téměř neměnná). Podporu školám poskytují metodici prevence v jednotlivých okresech, kteří jsou metodicky vedeni krajskou metodičkou prevence.

Tabulka 15: Počty omluvených hodin

ZŠ	2014/2015			2015/2016			2016/2017		
	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese
Bruntál	7 610	606 111	79,64665	7 714	653 145	84,67008	7 714	682 855	88,52152
Opava	15 281	1 068 516	69,92448	15 556	1 060 767	68,19022	15 556	1 261 498	81,09398
Ostrava	26 096	2 393 703	91,72682	26 628	2 634 157	98,92433	26 628	2 708 421	101,7133
Karviná	20 088	1 796 963	89,45455	20 111	2 243 278	111,5448	20 111	2 011 801	100,0349
Frýdek-Místek	18 062	1 109 446	61,42431	18 130	1 155 789	63,75008	18 130	1 098 643	60,59807
Nový Jičín	12 821	790 541	61,65985	13 246	799 746	60,37642	13 246	978 926	73,90352
celkem	99 958	6 775 280	67,78127	101 385	8 546 882	84,30125	101 385	8 742 144	86,22719

Zdroj: Metodici prevence MSK

Nejvyšší počet omluvených hodin na žáka, a to cca 102 hodin, vykazuje okres Ostrava, s počtem cca 100 hodin na žáka následuje okres Karviná. Tato skutečnost souvisí mj. s rozlohou a počtem ZŠ nacházejících se v daných lokalitách.

Tabulka 16: Počty neomluvených hodin

ZŠ	2014/2015			2015/2016			2016/2017		
	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese
Bruntál	7 610	7 477	0,98	7 714	8 926	1,16	7 714	8 926	1,16
Opava	15 281	3 121	0,2	15 556	6 585	0,42	15 556	6 585	0,42
Ostrava	26 096	34 880	0,13	26 628	39 491	1,48	26 628	39 491	1,48
Karviná	20 088	18 965	0,94	20 111	20 571	1,02	20 111	20 571	1,02
Frydek-Místek	18 062	7 169	0,4	18 130	8 546	0,47	18 130	7 597	0,42
Nový Jičín	12 821	7 210	0,56	13 246	6 008	0,45	13 246	6 008	0,45
celkem	99 958	47 430	0,47	101 385	90 127	0,89	101 385	89 178	0,88

Zdroj: Metodici prevence MSK

Nejvyšší počet neomluvených hodin byl, stejně jako v případě hodin omluvených, vysledován v okrese Ostrava (1,48 hod na žáka), Karviná (1,02 hod na žáka) a navíc také v okrese Bruntál (1,16 hod na žáka).

6.7. Stravování

Na rozdíl od MŠ není stravování pro žáky ZŠ povinné, nicméně podle § 122 odst. 4 školského zákona má každý žák základní školy právo denně odebrat oběd. Ne všechny rodiny však mají k dispozici dostatečné finanční prostředky k tomu, aby mohly svým dětem školní stravování zajistit. Ve školním roce 2018/2019 se ve všech základních školách MSK stravovalo celkem 81.649 žáků, nejvíce pak bylo strávníků v ZŠ zřizovaných obcemi (78.589). V tomto počtu jsou zahrnuti rovněž žáci stravující se v rámci projektu OP PMP.

Rodiny s nízkým sociokulturním statusem, které splňují podmínky vyhlášené výzvy, mohou být podpořeny z prostředků OP PMP v rámci projektu Poskytování bezplatné stravy dětem ohroženým chudobou ve školách. Bezplatné stravování dětí v ZŠ se týká pouze dětí, které navštěvují ZŠ zapojené v tomto projektu.

Moravskoslezský kraj v rámci projektu financovaného z OP PMP podporuje bezplatné stravování dětí již třetím rokem, ve školním roce 2018/2019 bylo do projektu zapojeno celkem 44 ZŠ. Hlavním cílem je zajistit dětem ze sociálně a ekonomicky slabých rodin pravidelnou kvalitní stravu ve školních jídelnách mateřských a základních škol (a víceletých gymnáziích) a vypěstovat u nich zdravé stravovací návyky. Pomoc je určena dětem ve věku 3 – 15 let, které navštěvují mateřskou školu, základní školu nebo víceleté gymnázium. Kromě primárního cíle nasycit tyto děti sleduje projekt i cíle sekundární: zvýšit jejich školní docházku a celkově integraci do společnosti.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

V roce 2017 podepsalo MPSV memorandum o spolupráci s organizací Women for Women, která rovněž pomáhá nemajetným rodinám s placením školních obědů. Řada dětí totiž žije v rodinách, které nejsou zachyceny v systému státní pomoci (nesplňují podmínku pobírání dávek hmotné nouze), přesto je jejich sociální situace obtížná a náklady na obědy představují výraznou zátěž rodinného rozpočtu. Tato organizace však podporuje pouze stravování u žáků navštěvujících ZŠ. Školy, které využívají bezplatného stravování pro své žáky prostřednictvím organizace Women for Women, se obvykle nezapojují do krajem administrovaného projektu v rámci OP PMP, tzv. Obědy do škol.

Přehled počtu stravovaných žáků, včetně stravovaných v rámci projektu OP PMP – tzv. Obědy do škol je uveden v příloze v tabulce 46: Vývoj počtu stravovaných dle jednotlivých typů stravovacích zařízení ve všech druzích škol a v tabulce 47: Podpora stravování z prostředků OP PMP v MSK ("Obědy do škol").

7. Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy

Střední školy a konzervatoře v České republice poskytují podle mezinárodní standardní klasifikace vzdělání nižší sekundární vzdělávání – nižší stupeň víceletých gymnázií a konzervatoří, obory praktické školy; vyšší sekundární vzdělávání – vyšší stupeň víceletých gymnázií, čtyřletá gymnázia, obory středního vzdělání, obory středního vzdělání ukončené maturitní zkouškou, obory středního vzdělání s výučním listem, obory konzervatoří, nástavbové studium, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou a postsekundární neterciární vzdělávání – pomaturitní studium na školách s právem statní jazykové zkoušky. Absolventi středních škol mohou pokračovat v navazujícím terciárním vzdělávání (vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání).

7.1. Vývoj počtu škol a žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání v MSK

V MSK je celkem 134 středních škol, 2 konzervatoře a 12 vyšších odborných škol. Většinu z těchto škol zřizuje MSK, celkem 97. V denní formě vzdělávání se ve školním roce 2018/2019 v uvedených školách vzdělávalo celkem 47 440 žáků; počet žáků SŠ a studentů VOŠ má dlouhodobě mírně klesající tendenci, pokles počtu žáků souvisí s negativním demografickým vývojem v dané věkové kohortě. Detailnější informace jsou uvedeny v tabulkách č. 17, 18 a 19.

Tabulka 17: Přehled počtu SŠ a počtu vzdělávaných žáků

Školy v MSK	školní rok	Počet škol (které vykazaly děti, žáky, studenty)					Počet dětí, žáků, studentů v DFV				
		obec	kraj	soukromník	církev	<i>Celkem</i>	obec	kraj	soukromník	církev	<i>Celkem</i>
SŠ	2013/2014	1	93	40	3	137	134	41 903	8 173	587	50 797
	2014/2015	1	93	40	4	138	129	39 945	8 200	619	48 893
	2015/2016	1	92	39	4	136	124	38 556	7 900	614	47 194
	2016/2017	1	91	38	4	134	135	37 704	7 780	586	46 205
	2017/2018	1	91	39	4	135	144	37 285	7 634	608	45 671
2018/2019	1	91	38	4	134	146	37 380	7 456	607	45 589	

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Tabulka 18: Přehled počtu konzervatoří a počtu vzdělávaných žáků

Školy v MSK	školní rok	Počet škol (které vykazaly děti, žáky, studenty)					Počet dětí, žáků, studentů v DFV				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
Konzervatoře	2013/2014		1		1	2		314		89	403
	2014/2015		1		1	2		306		83	389
	2015/2016		1		1	2		310		80	390
	2016/2017		1		1	2		310		78	388
	2017/2018		1		1	2		309		83	392
	2018/2019		1		1	2		330		98	428

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Tabulka 19: Přehled počtu VOŠ a počtu vzdělávaných studentů

Školy v MSK	školní rok	Počet škol (které vykazaly děti, žáky, studenty)					Počet dětí, žáků, studentů v DFV				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
VOŠ	2013/2014		5	7		12		868	950		1 818
	2014/2015		5	7		12		892	882		1 774
	2015/2016		5	7		12		826	811		1 637
	2016/2017		5	7		12		760	809		1 569
	2017/2018		5	7		12		618	813		1 431
	2018/2019		5	7		12		574	849		1 423

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťují mimo jiné praktické školy, které se dělí na praktické školy jednoleté a praktické školy dvouleté, v MSK je těchto škol celkem 19. Nejvyšší zastoupení mají školy zřizované krajem (celkem 15), 4 školy jsou zřizovány církví. V porovnání let 2017/2018 a 2018/2019 došlo k nárůstu počtu škol s oborem vzdělání praktická škola jednoletá o jednu školu zřizovanou krajem, došlo také k celkovému nárůstu počtu žáků i tříd, viz tabulka 20. V oboru vzdělání praktická škola jednoletá a praktická škola dvouletá se ve školním roce 2018/2019 vzdělávalo celkem 288 žáků.

Tabulka 20: Praktické školy

Obory vzdělání	Zřizovatel	Počet					
		škol		tříd		žáků	
		17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19
Praktická škola jednoletá	kraj	6	7	9,33	11,57	59	66
	církev	2	2	4,17	3,06	34	23
	Celkem	8	9	13,50	14,63	93	89
Praktická škola dvouletá	kraj	8	8	18,67	19,43	137	153
	církev	2	2	5,82	5,94	49	46
	Celkem	10	10	24,49	25,37	186	199
Celkem		11	11	37,99	40,00	279	288

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

7.2. Počet asistentů pedagogů

Stejně jako u předchozích stupňů vzdělání (MŠ, ZŠ) také na SŠ počet asistentů pedagoga každoročně narůstá, přičemž zachování tohoto trendu předpokládáme i nadále, vzhledem k nárůstu počtu asistentů pedagoga pro žáky mateřských a základních škol.

Tabulka 21: Počet asistentů pedagogů

Školy v MSK	školní rok	Počet asistentů pedagogů									
		Fyzické osoby					Přepočten na plně zaměstnané				
		obec	kraj	soukromník	církev	Celkem	obec	kraj	soukromník	církev	Celkem
SŠ	2016/2017	0	78	4	20	102	0,00	67,22	2,83	18,83	88,88
	2017/2018	2	102	9	21	134	2,00	94,75	7,50	20,75	125,00
	2018/2019	2	115	7	20	144	2,00	105,91	6,75	19,75	134,41

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Ve školním roce 2018/2019 působilo ve SŠ, konzervatořích a VOŠ celkem 148 AP, z tohoto počtu 144 AP ve SŠ, 3 AP v konzervatoři a 1 AP v soukromé VOŠ.

7.3. Podpůrná opatření

Pozitivním důsledkem realizace principů inkluzivního vzdělávání je stoupající počet handicapovaných žáků, kteří jsou integrováni v běžných třídách středních škol.

Tabulka 22: Žáci dle stupňů podpůrných opatření (běžné třídy)

Školy v MSK	školní rok	Běžné třídy					Celkem
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
SŠ	2016/2017	227	1	1			229
	2017/2018	454	591	112	27	4	1 188
	2018/2019	560	1 151	214	44	2	1 971

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Ve středních školách se ve školním roce 2018/2019 vzdělávalo celkem 1971 žáků s podpůrnými opatřeními. K nejvyššímu nárůstu v období let 2016/2017 až 2018/2019 došlo v počtu žáků, kterým byl přiznán 2. stupeň podpůrného opatření (navýšení o 1.150 žáků), dále pak žáků s 1. stupněm podpory (333 žáků), další výrazný nárůst byl zaznamenán také u 3. stupně podpůrného opatření (213 žáků).

V běžných třídách konzervatoří bylo ve školním roce 2017/2018 přiznáno podpůrné opatření různého stupně celkem 16 žákům, ve školním roce 2018/2019 pak 18 žákům.

Na VOŠ studovalo ve školním roce 2017/2018 6 studentů s různým stupněm podpůrného opatření, v roce 2018/2019 to bylo 5 studentů.

Tabulka 23: Žáci dle podpůrných opatření (speciální třídy)

Školy v MSK	školní rok	Speciální třídy					Celkem
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	
SŠ	2016/2017						
	2017/2018		37	474	180	85	776
	2018/2019	6	28	765	336	144	1 279

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se mohou na základě své písemné žádosti (zletilí žáci), nebo žádosti zákonného zástupce (nezletilí žáci) a doporučení školského poradenského zařízení vzdělávat ve speciálních školách, třídách, případně odděleních (v konzervatoři). Zařazení žáka do takové školy, třídy, oddělení musí být vždy v souladu s jeho zájmem. Ve školním roce 2018/2019 se jednalo celkem o 1 279 žáků.

Nejvyšší zastoupení ve speciálních třídách vykazují žáci ve 3. stupni podpory, následování žáci se 4. stupněm podpůrných opatření.

7.4. Nadaní žáci

Moravskoslezský kraj dlouhodobě a systematicky podporuje nadané žáky, dlouhodobě rovněž přispívá na náklady spojené s účastí škol v celostátních a mezinárodních soutěžích. Tradiční aktivitou v této oblasti je také slavnostní oceňování nejúspěšnějších žáků středních škol náměstkem hejtmána kraje pro oblast školství a sportu.

Tabulka 24: Počet nadaných žáků

Školy v MSK	školní rok	Nadaní žáci	z toho mimořádně nadaní
SŠ	2016/2017	7	7
	2017/2018	24	13
	2018/2019	30	13

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Vývoj počtu nadaných a mimořádně nadaných ve SŠ má pozvolný nárůst. Vzhledem k tomu, že ve statistických výkazech jsou uvedeni pouze žáci, kteří prošli diagnostikou v rámci pedagogicko-psychologického poradenství, lze předpokládat, že žáků s nadáním je v populaci

MSK odpovídající této věkové kategorii více. Celkem je nyní ve SŠ 30 žáků, kteří prošli diagnostikou PPP, z nichž 13 je mimořádně nadaných, 2 nadaní žáci byli vykázáni v konzervatoři.

7.5. Vzdělávání cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem

Adekvátní podpora cílená na žáky středních škol není v současné době v žádném právním či jiném školském koncepčním dokumentu zakotvena. Vzdělávání žáků cizinců, či žáků vykazujících nízkou znalost českého jazyka přináší komplikace jak v průběhu vzdělávání, tak i v případě jeho ukončování. Jazykový handicap je také častým důvodem předčasného odchodu žáků cizinců ze středního vzdělávání.

Žáci středních škol, pro něž není čeština mateřským jazykem, často selhávají při maturitní zkoušce z českého jazyka. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (Cermat), které společnou část maturitní zkoušky v České republice organizuje, běžně nezpracovává statistiky úspěšnosti cizinců u maturity z češtiny. Nejsme tedy schopni doložit k tomuto tvrzení konkrétní statistický podklad. Dalším problémem je vymezení okruhu sledované skupiny. Neplatí totiž stoprocentní souvislost mezi cizí státní příslušností a nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, kterým je v převážné míře čeština. Obecně se tedy vžilo označení „žáci s odlišným mateřským jazykem“ (dále také žáci s OMJ). Na selhávání žáků s OMJ zejména v případě slohové práce poukazují představitelé organizací zabývajících se integrací cizinců v ČR (jako např. Meta, o.p.s.) i pedagogové středních škol, kteří cizince vzdělávají.

V současné době není realizovaná žádná z forem plošné/státní podpory pro žáky s OMJ.

Za účelem jazykové podpory žáků s OMJ vzdělávajících se ve středních školách na území MSK, KÚ MSK zajistil ve školním roce 2019/2020 organizaci jednoletého jazykového kurzu, jehož náplní je posílení jazykových kompetencí v českém jazyce u žáků středních škol poskytujících střední vzdělávání na území MSK tak, aby se snížilo riziko předčasných odchodů těchto žáků ze středního vzdělávání či neúspěšnosti žáků s OMJ při MZ z ČJ.

Tabulka 25: Počty cizinců (SŠ)

Školy v MSK	školní rok	Celkový počet cizinců	z toho	
			s trvalým pobytem	azylanti
SŠ	2013/2014	406	314	
	2014/2015	375	272	1
	2015/2016	350	235	2
	2016/2017	340	215	2
	2017/2018	323	211	2
	2018/2019	355	227	4

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Tabulka 26: Počty cizinců (konzervatoře)

Školy v MSK	školní rok	Celkový počet cizinců	z toho	
			s trvalým pobytem	azylanti
konzervatoř	2013/2014	8	4	
	2014/2015	6	4	
	2015/2016	5	4	
	2016/2017	4	2	
	2017/2018	5	1	
	2018/2019	6	1	

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Tabulka 27: Počty cizinců (VOŠ)

Školy v MSK	školní rok	Celkový počet cizinců	z toho	
			s trvalým pobytem	azylanti
VOŠ	2013/2014	31	8	1
	2014/2015	25	7	1
	2015/2016	21	5	1
	2016/2017	23	5	1
	2017/2018	29	5	
	2018/2019	28	3	

Zdroj: Statistické výkazy MŠMT

Ve středních školách jsou vzděláváni také žáci cizinci s trvalým pobytem v ČR a azylanti. Počet žáků cizinců se každoročně pohybuje okolo 380 žáků, ve školním roce 2018/2019 se jednalo o celkem 389 cizinců, z nichž celkem 231 mělo v ČR trvalý pobyt.

7.6. Přijímání žáků do 1. ročníků středních škol a konzervatoří

V rámci přijímacího řízení do 1. ročníku oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou se již třetím rokem konaly povinné celostátní jednotné přijímací zkoušky na základě ustanovení § 60 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to z matematiky a českého jazyka.

Ve školním roce 2018/2019 se v počtech žáků nově přijatých do 1. ročníků středních škol a konzervatoří neprojevovalo očekávané zastavení demografického poklesu. Do denní formy vzdělávání bylo v meziročním srovnání se školním rokem 2017/2018 přijato o 93 žáků (0,7 %) méně. Do ostatních forem vzdělávání bylo přijato o 173 (25 %) žáků méně.

Více informací je uvedeno v příloze v tabulce č. 51 s názvem Počet žáků nově přijatých do 1. ročníku středních škol a konzervatoří dle stupně vzdělání.

7.7. Absence

Problematika omluvených i neomluvených hodin vstupuje rovněž do vzdělávacího procesu žáků SŠ, kdy na rozdíl od ZŠ si zletilí žáci těchto škol mohou absence omlouvat sami. V MSK jsou údaje o absenci sledovány metodiky prevence v jednotlivých okresech bez rozlišení SŠ. Tato data jsou tedy v níže uvedených tabulkách uvedena souhrnně.

Tabulka 28: Počty omluvených hodin

SŠ	2014/2015			2015/2016			2016/2017		
	okres	počet žáků	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin na žáka v okrese
Bruntál	3 892	465 649	119,6426	3 579	379 260	105,9681	3 579	436 145	121,8623
Opava	6 145	773 829	125,9282	5 846	727 456	124,4365	5 846	749 597	128,2239
Ostrava	15 800	1 879 592	118,9615	15 612	1 935 334	123,9645	15 612	2 173 546	139,2228
Karviná	10 165	1 289 066	126,8142	9 661	1 126 596	116,6128	9 661	1 265 447	130,9851
Frydek-Místek	6 367	815 608	128,0993	6 184	779 392	126,0336	6 184	608 629	98,41995
Nový Jičín	4 975	461 624	92,78874	4 908	433 914	88,40954	4 908	558 337	113,7606
celkem	47 344	5 685 368	120,0863	45 790	5 381 952	117,5355	45 790	5 791 701	126,484

Zdroj: Metodici prevence MSK

Průměrný počet omluvených hodin na žáka od školního roku 2014/2015 do školního roku 2016/2017 meziročně vzrůstá. Z údajů sledovaných metodiky prevence vyplývá, že s rostoucím věkem žáků SŠ roste i průměrný počet absentovaných hodin na jednoho žáka. Z informací dále vyplývá, že počet omluvených hodin se snižuje u žáků posledního ročníku pravděpodobně

v důsledku blížící se maturitní zkoušky či jednotné závěrečné zkoušky. Největší počet omluvených hodin, a to 139 hodin, byl zaznamenán u žáků v okrese Ostrava.

Tabulka 29: Počty neomluvených hodin

SŠ okres	2014/2015			2015/2016			2016/2017		
	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese	počet žáků	počet hodin	počet hodin na žáka v okrese
Bruntál	3 892	6 283	1,61	3 579	46 555	13,01	3 579	46 555	13,01
Opava	6 145	63 411	10,32	5 846	61 045	10,44	5 846	61 045	10,44
Ostrava	15 800	100 243	6,34	15 612	107 319	6,87	15 612	107 319	6,87
Karviná	10 165	72 012	7,08	9 661	78 980	8,18	9 661	78 980	8,18
Frýdek-Místek	6 367	24 268	3,81	6 184	47 192	7,63	6 184	33 211	5,37
Nový Jičín	4 975	13 158	2,64	4 908	51 852	10,56	4 908	51 852	10,56
celkem	47 344	279 375	5,9	45 790	392 943	8,58	45 790	378 962	8,28

Zdroj: Metodici prevence MSK

Nejvyšší průměrný počet neomluvených hodin na žáka byl vykázan v okresech Bruntál (13 hodin na žáka), Nový Jičín (10,56 hodin na žáka) a Opava (10,44 hodin na žáka). Stejně jako u omluvených absencí se průměrný počet hodin zvyšuje s přibývajícím věkem žáka.

7.8. Úspěšnost žáků u maturitní zkoušky

V MSK vlivem negativního demografického vývoje klesá počet přihlášených k MZ, a to z 8 444 žáků ve školním roce 2016/2017 na 8 013 žáků ve školním roce 2017/2018. Podíl počtu přihlášených žáků k MZ celkem pro jarní a podzimní termín roku 2018 v MSK z celkového počtu žáků v posledních ročnících maturitních ročníků byl cca 95 %.

V MSK se meziročně zvýšil podíl žáků, kteří úspěšně vykonali MZ. Tzv. hrubá úspěšnost (= podíl počtu žáků, kteří úspěšně vykonali MZ z celkového počtu přihlášených) v MSK po jarním a podzimním termínu 2018 meziročně vzrostla o 2,4 procentního bodu na 83 %. Čistá úspěšnost (= podíl počtu žáků, kteří úspěšně vykonali MZ z celkového počtu konajících) taktéž meziročně vzrostla o 1,3 p. b. na 88,4 %. Obě úspěšnosti v MSK (hrubá i čistá) jsou mírně nad hodnotami úspěšnosti v ČR.

Z pohledu zřizovatele byli v MZ opakovaně úspěšnější žáci ze škol zřizovaných MSK, přičemž meziročně došlo ke zvýšení úspěšnosti také ve školách ostatních zřizovatelů.

Nejvyšší úspěšnosti u státních maturit (ve společné části MZ) dosáhli žáci gymnázií a lyceí, nejméně úspěšní byli žáci středních odborných učilišť ostatních (např. obory Gastronomie,

Kosmetické služby, Masér sportovní a rekondiční, Uměleckořemeslné zpracování dřeva apod.) a žáci nástavbových oborů.

Nejlepších výsledků v jednotlivých předmětech státní maturity dosáhli (bez rozdílu zřizovatele školy):

- v českém jazyce – maturanti z gymnázií a lyceí,
- v matematice – maturanti z gymnázií,
- v cizím jazyce – maturanti z gymnázií, z lyceí a SOŠ technických.

Ve srovnání s ČR jsou výsledky v předmětech státní maturity v MSK přibližně na republikovém průměru (v českém jazyce a v matematice mírně nad republikovým průměrem, v cizích jazycích mírně pod republikovým průměrem). V MSK také stále převažují maturanti, kteří více preferují maturitní zkoušku z cizího jazyka (77 %) na úkor maturitní zkoušky z matematiky (23 %). Tento poměr kopíruje trend v rámci ČR.

7.9. Žáci a absolventi denní formy středního vzdělávání

Tato kapitola obsahuje informace týkající se počtu žáků a absolventů v rámci středního vzdělávání v rozdělení na obory vzdělání s výučním listem a obory vzdělání s maturitní zkouškou. Níže uvedené tabulky demonstrují počty žáků v jednotlivých ročnících a počty absolventů v jednotlivých školních letech.

Tabulka 30: Přehled počtu žáků a absolventů oborů vzdělání s výučním listem

Střední vzdělání s výučním listem (denní forma vzdělávání)				Nově přijatí žáci do	Počet žáků v ročníku			Absolventi minulý školní rok
Forma	Délka	Zřizovatel	Školní rok		1. ročníku	2. ročníku	3. ročníku	Celkem
Denní	Dva roky	Kraj	2011/2012	67	72	73		51
			2012/2013	83	85	53		50
			2013/2014	55	59	75		38
			2014/2015	40	49	40		40
			2015/2016	33	41	36		16
			2016/2017	50	62	24		21
			2017/2018	35	45	42		12
			2018/2019	39	43	46		25
	Tři roky	Kraj	2011/2012	3 420	3 663	3 229	3 303	2 625
			2012/2013	3 314	3 583	3 198	3 144	2 693
			2013/2014	3 265	3 448	3 048	3 130	2 514
			2014/2015	3 173	3 433	2 908	2 938	2 326
			2015/2016	3 053	3 292	2 759	2 741	2 242
			2016/2017	2 920	3 119	2 661	2 597	1 990
			2017/2018	2 930	3 101	2 530	2 445	1 895
			2018/2019	2 919	3 097	2 517	2 345	1 899
		Soukromník	2011/2012	758	881	661	658	500
			2012/2013	822	960	711	650	544
			2013/2014	814	900	822	669	531
			2014/2015	731	833	691	725	504
			2015/2016	608	699	678	597	572
			2016/2017	610	685	568	628	486
			2017/2018	583	669	544	542	510
			2018/2019	538	606	533	500	438
		Církev	2011/2012	18	18	18	12	13
			2012/2013	19	19	19	14	11
			2013/2014	15	15	21	17	15
			2014/2015	11	14	16	19	16
2015/2016	12		13	16	20	20		
2016/2017				15	15	20		
2017/2018	5		8		14	15		
2018/2019	7		7	11		13		

Tabulka 30 obsahuje přehled počtu žáků a absolventů dvouletých a tříletých oborů středního vzdělání s výučním listem. V rámci sledovaného období, tj. od školního roku 2011/2012 do školního roku 2018/2019 byl počet žáků prvních ročníků dvouletých oborů nejvyšší ve školním roce 2012/2013, kdy nastoupilo celkem 83 žáků. Od té doby dochází k poklesu, mírný nárůst byl zaznamenán pouze v roce 2016/2017, kdy do prvních ročníků nastoupilo 50 žáků. V tomto období dochází průběžně také k poklesu absolventů v těchto oborech.

V rámci tříletých oborů vzdělání jsou nejvíce kapacitně vytiženy školy zřizované krajem, do nich pravidelně nastupuje i absolvuje nejvyšší počet žáků. Také zde jsou však patrné úbytky počtu žáků, a to jak v počtu nově příchozích, tedy žáků 1. ročníků - v roce 2011/2012 nastoupilo 3 420 žáků a studium ukončilo 2 625 žáků, zatímco ve školním roce 2018/2019 nastoupilo 2 919 a ukončilo 1 899 žáků. V porovnání se školami zřizovanými krajem nastupuje a absolvuje zhruba pětinásobně méně žáků do středních škol zřizovaných soukromými subjekty (ve školním roce 2011/2012 nastoupilo 758 a absolvovalo 500 žáků; v roce 2018/2019 nastoupilo 583 a absolvovalo 438 žáků), vzdělávací nabídku doplňují střední školy zřizované církví.

Problémem v uvedené oblasti je zvyšující se rozdíl mezi počtem žáků, kteří nastoupí ke vzdělávání v oborech vzdělání s výučním listem a počtem žáků, kteří vzdělávání ukončí.

Tabulka 31: Přehled počtu žáků a absolventů v ostatních oborech vzdělání s maturitní zkouškou

Ostatní maturitní obory				Nově přijatí žáci do 1. ročníku	Počet žáků v ročníku				Absolventi
Forma	Délka	Zřizovatel	Školní rok		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
Denní	Čtyři roky	Kraj	2011/2012	5 013	5 146	5 133	5 792	5 996	5 067
			2012/2013	4 413	4 537	4 733	4 883	5 536	4 470
			2013/2014	4 255	4 356	4 208	4 468	4 868	3 881
			2014/2015	4 079	4 169	4 051	4 026	4 452	3 489
			2015/2016	4 270	4 324	3 985	3 902	3 918	3 016
			2016/2017	4 176	4 254	4 082	3 835	3 812	2 901
			2017/2018	4 216	4 297	4 023	3 919	3 740	2 930
			2018/2019	4 228	4 295	4 107	3 903	3 876	
			Soukromník	2011/2012	1 186	1 218	1 078	1 190	1 143
		2012/2013		1 176	1 203	1 115	1 051	1 184	895
		2013/2014		1 273	1 306	1 132	1 110	1 054	791
		2014/2015		1 219	1 253	1 241	1 083	1 148	777
		2015/2016		1 209	1 252	1 158	1 172	1 086	714
		2016/2017		1 118	1 158	1 193	1 149	1 169	763
		2017/2018		1 205	1 253	1 143	1 185	1 124	754
		2018/2019		1 184	1 225	1 193	1 100	1 165	
		Církev		2011/2012	59	59	51	40	46
			2012/2013	53	53	48	45	37	29
			2013/2014	46	46	48	43	35	34
			2014/2015	53	54	36	46	39	35
			2015/2016	46	47	40	29	41	40
			2016/2017	56	58	39	42	29	27
			2017/2018	86	86	52	36	42	32
			2018/2019	83	86	82	46	37	

Ve středních odborných školách s maturitní zkouškou dominují opět počty žáků ve SŠ zřizovaných krajem, od roku 2012/2013 až do posledního sledovaného roku 2018/2019 se počty nově přijatých žáků prvních ročníků pohybují kolem 4 200 žáků. Také v oborech vzdělání s maturitní zkouškou je problémem nižší počet absolventů těchto oborů v porovnání s počtem žáků přijatých do 1. ročníku, tzn., že dochází ke zvyšování počtu žáků, kteří studium nedokončí. V posledních dvou letech, tedy v období 2017/2018 a 2018/2019 maturitní zkoušku vykonalo zhruba 2 900 z cca 4200 žáků 1. ročníků. Školy soukromých zřizovatelů vykazují každoročně cca 1 200 přijatých žáků, přičemž cca 800 studium řádně ukončí. Vzdělávací nabídku doplňují školy zřizované církví, v těchto školách se v 1. ročníku průměrně vzdělává 61 žáků a vzdělání absolvuje 35 žáků.

Tabulka 32: Přehled počtu žáků a absolventů čtyřletých gymnázií

Gymnaziální obory				Nově přijatí žáci do 1. roč.	Počet žáků v ročníku				Absolventi
Forma	Délka	Zřizova	Školní rok		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
Denní	Čtyři roky	Kraj + obec	2011/2012	1 430	1 438	1 387	1 692	1 722	1 678
			2012/2013	1 482	1 489	1 420	1 375	1 670	1 611
			2013/2014	1 307	1 308	1 470	1 412	1 368	1 332
			2014/2015	1 282	1 293	1 309	1 466	1 400	1 359
			2015/2016	1 275	1 276	1 297	1 307	1 445	1 388
			2016/2017	1 294	1 298	1 276	1 293	1 293	1 263
			2017/2018	1 293	1 298	1 290	1 266	1 280	1 244
			2018/2019	1 302	1 303	1 288	1 273	1 252	
		Soukromník	2011/2012	110	111	111	169	155	149
			2012/2013	143	145	112	121	163	144
			2013/2014	177	180	142	118	126	77
			2014/2015	187	194	170	155	130	106
			2015/2016	208	216	187	192	168	133
			2016/2017	149	165	197	205	205	172
			2017/2018	117	123	149	209	213	178
			2018/2019	117	125	115	172	219	
		Církev	2011/2012	13	14	19	16	29	28
			2012/2013	30	30	14	15	16	15
			2013/2014	27	27	29	14	16	15
			2014/2015	29	30	22	29	12	11
			2015/2016	21	21	29	18	30	25
			2016/2017	16	16	20	17	17	16
			2017/2018	11	14	16	20	15	15
			2018/2019	14	15	19	17	16	

Nejvyšší počet žáků nastupuje na čtyřleté obory gymnázií (stabilně od roku 2011/2012 vždy kolem 1 300 žáků), následují gymnázia osmiletá (průměrně 700 žáků) a nejméně žáků nastupuje do gymnázií šestiletých (cca 250 žáků). Nejvíce žáků je ve školách zřizovaných krajem, následují gymnázia zřizovaná soukromými subjekty a církvemi.

Ze všech oborů středního vzdělávání mají gymnázia nejvyšší počet úspěšných absolventů.

Tabulka 33: Přehled počtu žáků a absolventů šestiletých gymnázií

Gymnaziální obory				Nově přijatí žáci do 1. roč.	Počet žáků v ročníku						Absolventi
Forma	Délka	Zřizovatel	Školní rok		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	
Denní	Šest let	Kraj	2011/2012	302	304	329	300	330	342	301	299
			2012/2013	302	302	297	307	291	331	340	335
			2013/2014	246	246	302	284	296	295	324	322
			2014/2015	249	251	244	273	281	288	292	286
			2015/2016	273	274	252	235	269	277	286	281
			2016/2017	270	270	282	248	237	263	274	270
			2017/2018	238	238	268	268	236	234	259	256
			2018/2019	237	237	235	260	262	231	230	
		Soukromník	2011/2012	10	10	15	13	16	12	24	22
			2012/2013	12	12	11	8	13	19	11	8
			2013/2014	8	8	12	9	9	9	21	19
			2014/2015	19	19	6	9		5	8	7
			2015/2016	21	21	19		4		5	1
			2016/2017	28	28	24	12				
			2017/2018	64	64	24	21	12			
			2018/2019	30	30	64	20	15	12		

Z výše uvedené tabulky je patrné, že od školního roku 2015/2016 dochází ke snižování počtu žáků přijatých do 1. ročníků šestiletých gymnázií, pokles mezi lety 2015/2016 a 2018/2019 činil cca 13 %.

Počet žáků přijímaných do 1. ročníků osmiletých gymnázií v případě škol zřizovaných krajem nedoznával ve sledovaném období výraznějších změn – pohyboval se v rozmezí od 660 (školní rok 2014/2015) po 770 (školní rok 2010/2011), v případě gymnázií zřizovaných soukromými subjekty docházelo k mírnému nárůstu počtu přijímaných žáků – podrobněji viz tabulka 34.

Tabulka 34: Přehled počtu žáků a absolventů osmiletých gymnázií

Gymnaziální obory				Nově přijatí žáci do 1. roč.	Počet žáků v ročníku								Absolventi
Forma	Délka	Zřizovatel	Školní rok		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	
Denní	Osm let	Kraj + obec	2010/2011	770	770	743	782	788	748	771	727	753	738
			2011/2012	750	750	769	734	780	722	711	743	716	676
			2012/2013	683	683	751	758	727	698	696	705	735	706
			2013/2014	724	724	682	741	754	654	675	672	698	690
			2014/2015	660	660	724	679	735	692	651	671	669	655
			2015/2016	721	721	655	720	670	671	674	627	661	644
			2016/2017	763	763	718	650	717	630	652	669	619	613
			2017/2018	755	755	764	713	638	665	624	646	656	644
			2018/2019	761	762	750	760	715	612	651	626	635	
		Soukromník	2010/2011	24	24	22	36	37	42	28	54	44	41
			2011/2012	21	21	25	20	38	31	37	27	56	54
			2012/2013	23	23	24	31	21	29	29	35	26	24
			2013/2014	21	21	25	26	31	25	29	34	36	26
			2014/2015	25	27	22	22	26	24	26	19	36	23
			2015/2016	34	34	27	28	25	14	15	17	17	14
			2016/2017	62	62	34	25	14	14	10	14	13	11
			2017/2018	49	49	61	14	28	10	13	8	12	12
			2018/2019	55	55	49	60	22	19	11	10	8	
		Církev	2010/2011	30	31	30	23	29	23	25	32	21	21
			2011/2012	33	34	30	31	19	24	21	25	31	31
			2012/2013	47	47	35	28	31	18	22	19	25	25
			2013/2014	37	37	44	35	28	29	18	22	19	19
			2014/2015	31	32	37	41	33	24	27	19	20	20
			2015/2016	40	40	30	37	39	24	22	25	19	19
			2016/2017	30	30	42	29	37	33	23	23	25	25
			2017/2018	23	23	28	41	29	27	33	21	20	19
			2018/2019	25	25	24	26	40	24	22	27	14	

7.10. Stipendia

Kromě trvalé finanční podpory škol zaměřené na zlepšování kvality výuky technických oborů a řemesel cestou modernizace nebo budování nových odborných učeben, laboratoří a dílen a prohlubování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, poskytuje Moravskoslezský kraj rovněž přímou finanční podporu žákům studujícím řemeslné a technické obory, jejichž absolventi v regionu chybí nejvíce.

Krajské stipendium se skládá z **motivační a prospěchové složky**:

- **Motivační stipendium** činí měsíčně 1 000 Kč nebo 500 Kč, a to bez ohledu na studijní výsledky žáka,
- **Prospěchové stipendium** činí 3 000 Kč, 2 000 Kč nebo 1 000 Kč pololetně a je odstupňovaně vázáno na dosahované studijní výsledky,
- Celkem může krajské stipendium dosáhnout výše až 16 000 Kč ročně.

Ve školním roce 2017/2018 bylo na stipendiích vyplaceno celkem 3 062 500 Kč, z toho 2 153 500 Kč (70 %) ve prospěch motivačních a 909 000 Kč (30 %) ve prospěch prospěchových stipendií.

Za první pololetí šk. roku 2018/2019 bylo vyplaceno 3 350 000 Kč, z toho v rámci 2 434 000 Kč v rámci motivační a 916 000 Kč v rámci prospěchové složky. Za druhé pololetí šk. roku 2018/2019 bylo vyplaceno celkem 3 247 500 Kč, z toho 2 291 500 Kč v rámci motivační a 956 000 Kč v rámci prospěchové složky. Celkem bylo za školní rok 2018/2019 vyplaceno 6 597 500 Kč, z toho 1 832 000 Kč se týkalo prospěchové složky a celkem 4 725 500 Kč v rámci motivační složky.

Bylo podpořeno celkem 17 oborů vzdělání, z toho 4 maturitní (Mechanik strojů a zařízení, Mechanik seřizovač, Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení, Operátor dřevařské a nábytkářské výroby) a 13 oborů s výučním listem (Pokrývač, Klempíř, Kominík, Řezník-uzenář, Malíř a lakýrník, Montér suchých staveb, Nástrojař, Elektrikář, Tesař, Zedník, Pekař, Elektromechanik pro zařízení a přístroje, Výrobce textilií).

7.11. Stravování

V průběhu vzdělávání ve SŠ je žákům poskytováno také stravování, které zajišťují školní jídelny, v některých SŠ je stravování žáků zajišťováno v jídelnách-výdejnách.

Ve školním roce 2018/2019 se v MSK v rámci SŠ stravovalo celkem 25 421 žáků, nejvyšší zastoupení stravníků na SŠ je ve školách zřizovaných krajem (20.051 stravovaných), což koresponduje se skutečností, že kraj je zřizovatelem největšího počtu středních škol. V konzervatořích se v témže školním roce stravovalo 284 žáků a ve VOŠ 336 studentů.

Přehled počtu stravovaných žáků na SŠ je uveden v tabulce 46: Vývoj počtu stravovaných dle jednotlivých typů stravovacích zařízení ve všech druzích škol.

7.12. Úroveň inkluzivního vzdělávání ve středních školách

Dle údajů z dotazníkového šetření realizovaného v rámci projektu P-KAP většina středních škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní (58 %) nebo mírně pokročilé úrovně (50 %). Inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno zejména buďto prostřednictvím dílčích činností nebo školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 26 %) – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě mají prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností. V rámci uvedeného dotazníkového šetření byly stanoveny tyto úrovně inkluzivity SŠ:

- **Základní úroveň** – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagogickému sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).
- **Mírně pokročilá úroveň** – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagogických pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).
- **Pokročilá úroveň** – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).
- **Nejvyšší úroveň** – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se speciálními vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

7.13. Mapování inkluze ve SŠ a VOŠ

V rámci mapování inkluze ve středních školách a VOŠ prostřednictvím šetření v rámci projektu P-KAP v MSK byly zjištěny oblasti s potřebným potenciálem, z nichž byla zpracována doporučení v uvedené oblasti pro vedení škol i pro jejich zřizovatele:

- průběžně spolupracovat se zřizovatelem v oblasti financí, vzdělávání, informovanosti a personální podpory,
- v co nejbližším čase usilovat v oblasti infrastruktury o zajištění bezbariérovosti (naléhavě u škol, jejichž obory fyzicky handicapovaní žáci studovat potenciálně mohou) budov a prostor pro odborné vzdělávání,
- v oblasti vzdělávání a zvyšování profesionality zaměstnanců průběžně vysvětlovat principy a dopady inkluzivního vzdělávání,
- v oblasti vzdělávání průběžně poskytovat pedagogům a pracovníkům škol bližší informace o změnách v souvislosti s vyhláškou č.27/2016 Sb., zejména o možných praktických dopadech na výuku (zabezpečení pomůcek a materiálů pro žáky se SVP a nadáním, personální podpora pro žáky se SVP atd.),
- v oblasti zkvalitnění poradenských služeb a rozšíření odborné podpory žáků se SVP a nadáním zvážit možnost rozšíření týmu ŠPP o školního psychologa, resp. školního speciálního pedagoga, čímž by mohla být částečně kompenzována vyčerpání výchovných poradců,
- v oblasti financování rozšíření poradenských služeb ŠPP průběžně využívat možného čerpání finančních prostředků pro personální zajištění (školní psycholog, školní speciální pedagog) z dostupných projektů, mj. v rámci výzvy Šablony pro SŠ I. - Personální podpora,
- v oblasti financování rozšíření podpory žákům se SVP průběžně využívat možného čerpání finančních prostředků pro personální zajištění (školní asistent) práce se sociálně znevýhodněnými žáky z projektu v rámci výzvy Šablony pro SŠ I. - Personální podpora,
- v případě tvorby plánu inkluzivního rozvoje školy v něm mj. i navrhnout způsob financování personálního obsazení ŠPP tak, aby se skončením projektů nebyla ohrožena kontinuita a kvalita podpory žákům se SVP a nadáním, resp. kvalita poskytovaných školních poradenských služeb,
- v co nejkratším čase ujasnit role, kompetence a zodpovědnost jednotlivých členů pedagogického sboru při zajišťování podpory žákům se SVP a nadáním, vyjasnit proces

předávání informací o doporučeních ze ŠPZ a podpůrných opatřeních konkrétnímu žákovi (nejen u žáků s IVP),

- průběžně podporovat pracovníky ŠPP, zejména výchovného poradce, v apelování na nutnost týmové spolupráce všech zainteresovaných pedagogů při tvorbě PLPP, poskytování PO atd.,
- průběžně řešit finanční ohodnocení práce výchovných poradců, popř. třídních učitelů a těch, kteří jsou administrativou a koordinací společného nejméně zatíženi,
- podpořit pracovníky ŠPP apelováním na zřizovatele, resp. decizní sféru, ohledně legislativních změn týkajících se úvazků (adekvátní snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti) a finančního ohodnocení výchovných poradců, popř. dalších pracovníků ŠPP,
- v oblasti vzdělávání pracovníků škol průběžně zajišťovat vzdělávání zejména v těch oblastech společného vzdělávání, které se bezprostředně týkají specifík žáků, kteří se ve škole vzdělávají nebo se potenciálně vzdělávat mohou,
- průběžně podporovat rozšiřování kompetencí pedagogů v oblasti pedagogické diagnostiky, psychologie a speciální pedagogiky, přičemž je důležité klást akcent na možnost konkrétního a praktického využití nabytých poznatků ve vzdělávacím procesu a pedagogické práci se žáky se SVP i nadáním. Nabízí se možnost vzdělávání pracovníků formou praktických workshopů, stáží na jiných školách obdobného zaměření, se žáky s obdobnými SVP apod.,
- průběžně podporovat systematickou a cílenou pedagogickou práci s nadanými (rozšíření poradenského týmu nebo vytvoření samostatného týmu zaměřeného na identifikaci, pedagogickou diagnostiku, podporu a rozvoj žáků nadaných a mimořádně nadaných),
- průběžně využívat možností informačních kampaní o společném vzdělávání, využívat poradenských pracovníků ŠPP pro intenzivnější spolupráci se ZŠ, s rodiči potenciálních zájemců, pro zainteresování lékařů k adekvátnímu posuzování způsobilosti žáků ke studiu a výkonu povolání (vyjasnění požadavků oborů, podmínek studia, dopadů v příp. neadekvátních posudků způsobilosti atd.),
- průběžně využívat možností spolupráce (vzdělávání, výměna zkušeností) s organizacemi, které jsou zaměřeny na poskytování sociálních a jiných služeb jednotlivým skupinám handicapovaných (TyfloCentrum, Tyfloservis, ASNEP, APLA apod.),

- průběžně poskytovat součinnost zřizovatele v oblasti financí, pomoc při využívání finanční podpory z evropských fondů ke zbudování bezbariérového přístupu žáků s handicapem do škol, spolupráci při hledání řešení bezbariérového přístupu v historických budovách škol,
- průběžně poskytovat součinnost v oblasti řešení finanční podpory pro pracovníky škol, kteří jsou zatíženi administrativou a koordinací společného vzdělávání žáků (zejména výchovní poradci, třídní učitelé),
- v co nejkratším čase možnost součinnosti v personální oblasti při rozšiřování poradenských služeb na školách, např. vytvořením databáze škol, které usilují o rozšíření ŠPP o školního psychologa, popř. školního speciálního pedagoga. Zřizovatel by tak mohl zpřehlednit stávající poptávku škol a usnadnit personální obsazení pozic odborných poradenských pracovníků na školách zejm. pokud se jedná o kumulaci necelých úvazků těchto pracovníků,
- v co nejkratším čase možnost součinnosti v personální oblasti při zajišťování asistentů pedagoga, např. vytvořením databáze škol, které mají žáky se SVP a doporučením PO v oblasti personální podpory. Zřizovatel by tak mohl zpřehlednit stávající poptávku škol a usnadnit personální obsazení pozic asistentů pedagogů na školách zejm. pokud se jedná o kumulaci necelých úvazků těchto pracovníků,
- poskytovat průběžnou a dlouhodobou podporu v personální oblasti a při zvýšení informovanosti odborné veřejnosti o inkluzivním vzdělávání v rámci kraje, navázání užší spolupráci s VŠ a SŠ, které poskytují vzdělávání v oborech psychologie, speciální pedagogika, popř. sociální práce, a vytváření databází případných zájemců o práci na těchto pozicích ve školách. Zřizovatel by tak mohl být významným mediátorem mezi zájemci z řad budoucích školních psychologů, speciálních pedagogů, asistentů pedagoga a školami, které dané pracovníky do svého týmu hledají,
- průběžné zajištění nabídky vzdělávání pedagogům a pracovníkům škol odborníky z praxe, kteří jsou schopni předat praktické zkušenosti s pedagogickou prací se žáky s konkrétními handicapem či znevýhodněním, v různých oborech vzdělání.

7.14. Výsledky dotazníkového šetření NÚV k inkluzi v SŠ a VOŠ

Hlavním cílem šetření NÚV v rámci projektu P-KAP, které proběhlo v období listopad 2015 až leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol. V Moravskoslezském kraji se dotazníkového průzkumu zúčastnily všechny oslovené školy (144 škol = 100 %).

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Inkluzivní vzdělávání bylo vyhodnoceno oslovenými školami jako 6. intervence ze 7 možných, z čehož lze usuzovat, že tato intervence školami nebyla vyhodnocena jako prioritní.

Z šetření vyplynula tato hlavní zjištění:

- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně (to se týká téměř všech typů škol s výjimkou praktických škol, kde je podíl „naplnění“ jednotlivých úrovní poměrně rovnoměrný). Inkluzivní vzdělávání je tedy rozvíjeno buďto prostřednictvím dílčích činností, případně školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě nesou prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (bez ohledu na zaměření školy). Vyučující na školách volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a vhodné formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (SOU, SOŠ, gymnázia a VOŠ). Školy se snaží zohledňovat charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (gymnázia, VOŠ, konzervatoře a praktické školy) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (především SOŠ).

- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na školách (bez ohledu na zaměření školy). Problémem je příliš vysoký počet žáků ve třídách (SOU, SOŠ a gymnázia) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (především VOŠ). SOU, SOŠ, gymnázia a konzervatoře dále narážejí na to, že vyučující nemají v této oblasti dostatečné vzdělání. Na některých gymnáziích, VOŠ, konzervatořích a praktických školách nepůsobí poradenské pracoviště v rozšířené podobě. Praktické školy zároveň upozorňují na nedostatečné možnosti pro zajištění asistentů pedagogů.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (bez ohledu na zaměření školy). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (všechny typy škol s výjimkou gymnázií), zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání (gymnázia, VOŠ a konzervatoře), vzdělávání vyučujících v oblasti forem hodnocení žáků (gymnázia a praktické školy) a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání na školách (především SOŠ). SOU dále poměrně často zmiňují opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků, praktické školy deklarují potřebu systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze.
- Prioritou SOU je především evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a částečně také spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a ukončování studia – SOU se na tyto činnosti zaměřují nejvíce a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.
- SOU se dále soustředí na to, aby vyučující volili formy a metody výuky v souladu se vzdělávacími potřebami žáků - ve srovnání s ostatními položkami je tato aktivita o něco méně důležitá.
- Prioritou SOŠ je také evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.
- Určitý prostor pro rozvíjení principů inkluzivního vzdělávání leží v zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a ukončování studia.
- Prioritou gymnázií je zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a ukončování studia. Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními

vzdělávacími potřebami žáků. Na těchto činnostech se gymnázia podílí nejvíce a je jim přisuzována vysoká důležitost.

- Určitý potenciál školy spatřují ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence:

Nejčastěji zmiňovaným problémem jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (49 %). Školy dále zmiňují příliš vysoký počet žáků ve třídách (37 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (36 %).

- SOU a SOŠ jsou omezeny nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách, příliš velkým počtem žáků ve třídách a nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání. VOŠ v souvislosti s překážkami nejčastěji zmiňují nedostatečné technické a materiální zabezpečení (58 %), na škole nepůsobí školní poradenská pracoviště v rozšířené podobě (50 %) a školy nemají dostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách (42 %).
- Gymnázia se potýkají s nedostatkem finančních prostředků na zajištění inkluzivního vzdělávání (43 %), mají příliš mnoho žáků ve třídách (36 %), vyučující nemají dostatečné vzdělání (33 %) a na škole nepůsobí poradenské pracoviště v rozšířené podobě (33 %).
- Konzervatoře pociťují nedostatečné finanční prostředky na zajištění inkluze (50 %), na školách nepůsobí poradenská pracoviště v rozšířené podobě (50 %) a vyučující nemají v oblasti inkluze dostatečné vzdělání (50 %).
- Praktické školy nejčastěji zmiňují nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (55 %), na školách nepůsobí poradenská pracoviště v rozšířené podobě (36 %), školy nemají dostatečné finanční prostředky na zajištění inkluze na školách (36 %).

Opatření pro zlepšení realizace intervence:

Školám by nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (71 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (56 %), zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání (49 %), vzdělávání vyučujících v oblasti forem hodnocení žáků (46 %) a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání na školách (45 %).

8. Školská poradenská zařízení

Speciálně pedagogická centra a pedagogicko-psychologické poradny jsou školská poradenská zařízení, která poskytují standardní poradenské služby dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Moravskoslezský kraj je zřizovatelem šesti pedagogicko-psychologických poraden (dále jen poradny) a devíti speciálně pedagogických center (dále jen centra); jedno centrum je zřízeno soukromým subjektem.

8.1. Pedagogicko-psychologické poradny

Pedagogicko-psychologická poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství, zajišťuje psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku, psychologickou a speciálně pedagogickou intervenci včetně kariérového poradenství, informační a metodické činnosti. Dále napomáhá při rozvoji pedagogicko-psychologických kompetencí učitelů, podílí se na činnostech v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.

Poradny vykonávají svou činnost převážně ambulantně, ale také formou návštěv pracovníků ve školách a školských zařízeních. V období let 2016/2017 až 2017/2018 došlo v souvislosti se změnami v poskytování poradenských služeb ke změně metodiky vykazování, tudíž jsou uvedená data meziročně neporovnatelná. Trendem při poskytování poradenských služeb v souvislosti se společným vzděláváním byl nárůst výkonů odborných činností ŠPZ (služby pedagogům a ostatní individuální odborné činnosti s klienty, odborné podklady pro vzdělávání), které se vázaly k individuální (dlouhodobější) péči o klienta.

Tabulka 35: Odborní pracovníci pedagogicko-psychologických poraden

Odborní pracovníci	Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
	2016/2017	2017/2018	2016/2017	2017/2018
Psychologové	50	52	45,2	47
Speciální pedagogové	48	49	43,4	44,9
Metodici prevence	6	6	5,3	5,3
Sociální pracovníci	16	17	15	16,4
Celkem	120	124	108,9	113,6

Zdroj: MŠMT

Počty odborných pracovníků – psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a metodiků prevence – se vyvíjí v závislosti na poptávce po službách. V období školního roku 2016/2017 a 2017/2018 došlo k nárůstu počtu pracovníků o 2 psychology, 1 speciálního

pedagoga a 1 sociálního pracovníka, což má souvislost s aplikací vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a se změnou postupů v práci poradenského zařízení. Z hlediska přepočtu na plně zaměstnané se jedná o nárůst o 4,7 úvazku, celkový počet úvazků odborných pracovníků v PPP činil 113,6. Navýšení počtu pracovníků ŠPZ bylo financováno prostřednictvím RP MŠMT na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních.

Seznam pedagogicko-psychologických poraden působících v MSK:

Pedagogicko-psychologická poradna, Bruntál, příspěvková organizace
Pedagogicko-psychologická poradna, Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace
Pedagogicko-psychologická poradna, Nový Jičín, příspěvková organizace
Pedagogicko-psychologická poradna, Opava, příspěvková organizace
Pedagogicko-psychologická poradna, Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace

8.2. Speciálně pedagogická centra

Speciálně pedagogická centra (SPC) poskytují poradenské služby zejména při výchově a vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem. Jedno centrum poskytuje poradenské služby v rozsahu odpovídajícím jednomu nebo více druhům znevýhodnění.

Ve školním roce 2018/2019 se oproti předchozímu období počet SPC v kraji nezměnil, z důvodu zajištění lepší dostupnosti služeb speciálně pedagogických center pro klienty se však zvýšil počet jejich odloučených pracovišť. V souvislosti se změnami školského zákona a s aplikací vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, došlo ke změně metodiky vykazování.

Činnost SPC se uskutečňuje ambulantně na pracovišti centra a návštěvami pedagogických pracovníků centra ve školách a školských zařízeních, případně v rodinách a zařízeních pečujících o žáky se zdravotním postižením. Současná činnost SPC je stále více zaměřena na podporu integrovaného vzdělávání.

Tabulka 36: Odborní pracovníci speciálně pedagogických center

Odborní pracovníci	Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
	2016/2017	2017/2018	2016/2017	2017/2018
Psychologové	21	24	16,1	20,1
Speciální pedagogové	53	57	50,3	53
Sociální pracovníci	13	12	11,8	11,8
Ostatní	17	6	4,7	4,2
Celkem	104	99	82,9	89,1

Zdroj: MŠMT

Celkový počet odborných pracovníků speciálně pedagogických center se meziročně z hlediska počtu fyzických osob snížil o 5, ale v přepočtu na plně zaměstnané došlo k nárůstu o 6,2 úvazku, což znamená, že byly navýšeny úvazky stávajících zaměstnanců na celkový počet 89,1.

Seznam speciálně pedagogických center působících v MSK:

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Karviná, příspěvková organizace

Vyšší odborná škola DAKOL a Střední škola DAKOL, o.p.s.

Základní škola a Praktická škola, Opava, Slezského odboje 5, příspěvková organizace

Základní škola pro sluchově postižené a Mateřská škola pro sluchově postižené, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace

Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, Nový Jičín, Komenského 64, příspěvková organizace

Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace

Základní škola, Bruntál, Rýmařovská 15, příspěvková organizace

Základní škola, Opava, Havlíčkova 1, příspěvková organizace

Základní škola, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace

8.3. Střediska výchovné péče

Střediska výchovné péče zajišťují preventivně-výchovnou péči pro děti, žáky a studenty s rizikem poruch chování či s již rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji (§ 16, odst. 1a, zákona O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, v platném znění), přičemž poskytují svou intervenci také rodičům (zákonným zástupcům) nebo škole. Jejich zřizovatelem je MŠMT, v současné době působí v MSK celkem 6 středisek výchovné péče, z nichž pouze jedno je zařízení pobytového charakteru. Tento počet

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

středisek výchovné péče v kraji je zcela nedostačující a projevuje se mj. také umístováním dětí s poruchami chování do běžných dětských domovů. Nedochozí tím k zajištění potřeb běžných rodin s problematickými dětmi a mladistvými, kterým se mnohdy nedostane včasná intervence, čekací lhůty se pohybují v řádu měsíců. Umístováním těchto dětí do dětských domovů dochází ke zvýšení zátěže pracovníků těchto zařízení. Dětské domovy nejsou zřizovány pro potřeby dětí s poruchami chování, neboť dle zákona č. 109/2002 Sb., dětský domov pečuje o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování (§ 12, odst. 2).

Seznam středisek výchovné péče působících v MSK:

SVP Ostrava-Koblov

SVP Frýdek-Místek

SVP Karviná

SVP Bruntál

SVP Krnov

SVP Opava

9. Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, především ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech; zájmové vzdělávání je dětem a žákům rovněž poskytováno ve vybraném typu školských výchovných a ubytovacích zařízení – tzn. v domovech mládeže.

Střediska volného času se podílí na další péči o účastníky zájmového vzdělávání, kterými jsou děti, žáci a studenti, včetně nadaných a spolupracují také se školami a dalšími institucemi. Zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení. Účastníci zájmového vzdělávání tak mohou smysluplně naplňovat svůj volný čas zájmovou činností. I přesto, že má zájmové vzdělávání výchovně vzdělávací charakter, vhodně kompenzuje často nadměrnou zátěž ze školy. Zajišťuje duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní, zdravotní (regenerační a relaxační) a sociální, zároveň rozvíjí účastníkům znalosti, dovednosti, talent a upevňuje sociální vztahy.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání zajišťují dle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, případně rekreační akce, dále mohou zajišťovat činnost osvětovou. Zařízení významně přispívají v oblasti preventivní výchovy - k ochraně před šířením patologických jevů a rizikového chování - a podporují rovné příležitosti.

V MSK je celkem 33 středisek volného času, z nichž 28 je zřizováno obcemi, 1 soukromým subjektem a krajem a 3 SVČ zřizuje církev.

Nákladovost na zájmové vzdělávání se liší převážně dle typu zaměření zájmových útvarů, kdy nejnižší platby jsou uváděny u tanečních a sportovně zaměřených útvarů, finančně náročnější jsou kroužky kreativní, výtvarné, modelářské či keramické, a to především z důvodu nutnosti zajištění potřebného materiálu pro realizaci jednotlivých tvůrčích aktivit. Celkově nelze nákladovost jednoznačně vymežit, jelikož u zájmových útvarů s nižším kurzovním, jakými jsou uvedené pohybové zájmové útvary, je nutno také připočítat náklady na pořízení sportovního ošacení. Cenové rozpětí kurzovního lze uvést cca od 300 – 1800 za jeden útvar na pololetí. V případě některých kroužků je toto rozpětí u cen určených na celý školní rok.

Tabulka 37: Vývoj počtu účastníků pravidelné činnosti ve střediscích volného času

Účastníci SVČ	Skutečnost				
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
děti	2939	2958	2892	3250	3430
žáci	21212	21173	20305	20152	20192
studenti	1383	893	1144	815	396
ostatní	2828	2801	2577	3066	3109
Účastníci celkem	28362	27825	26918	27283	27127

Zdroj: MŠMT

Nejvíce zastoupenou skupinou účastníků zájmového vzdělávání v MSK jsou žáci (z celkového počtu účastníků zájmového vzdělávání cca 27 tis. se jedná o cca 20 tis. účastníků), následuje skupina dětí a ostatních, studenti jsou zastoupeni v zájmovém vzdělávání nepatrně, v průměru cca 800 účastníků ročně a jejich počet s mírnými výkyvy klesá.

Tabulka 38: Seznam středisek volného času

Zřizovatel	Okres	Název SVČ	
Kraj	Karviná	Krajské středisko volného času JUVENTUS, Karviná, příspěvková organizace	
Obec	Bruntál	Středisko volného času Bruntál, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Krnov, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Rýmařov, okres Bruntál	
	Frydek-Místek	Dům dětí a mládeže, Bystrice 106, okr. Frýdek-Místek, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Klíč, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže, Jablunkov, Dukelská 145, příspěvková organizace	
	Karviná	Dům dětí a mládeže, Třinec, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže Bohumín, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Amos, Český Těšín, příspěvková organizace	
		ASTERIX - středisko volného času Havířov, příspěvková organizace	
	Nový Jičín	Dům dětí a mládeže, Orlová, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže, Rychvald, Školní 1600, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže, Blávec, Tovární 188, příspěvková organizace	
		ASTRA, centrum volného času, Frenštát p. R., příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže, Kopřivnice, Kpt. Jaroše 1077, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Fokus, Nový Jičín, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Odry, příspěvková organizace	
	LUNA PŘÍBOR, středisko volného času, příspěvková organizace		
	Opava	Středisko volného času Budišov nad Budišovkou, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže Hlučín, příspěvková organizace	
		Centrum volného času Kravaře, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Opava, příspěvková organizace	
	Ostrava-město	Středisko volného času Vítkov, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Korunka, Ostrava - Mariánské Hory, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Ostrava - Moravská Ostrava, příspěvková organizace	
		Dům dětí a mládeže, Ostrava - Poruba, příspěvková organizace	
		Středisko volného času Ostrava - Zábřeh, příspěvková organizace	
	Dům dětí a mládeže Vratimov, příspěvková organizace		
	Soukromník	Nový Jičín	BAV klub Příbor, středisko volného času, s.r.o.
	Církev	Karviná	Církevní středisko volného času sv. Jana Boska v Havířově
Nový Jičín		Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola svaté Anežky České	
Ostrava-město		Salesiánské středisko volného času Don Bosco	

Zdroj: MŠMT

10. Nákladovost vzdělávání

V rámci přípravy projektu ŠIKK byla vytvořena fokusní skupina rodičů, ve které bylo zastoupeno celkem 16 rodičů dětí a žáků MŠ, ZŠ i SŠ. V rámci této skupiny byly diskutovány jednotlivé náklady rodin na vzdělávání jejich dětí v aktuálním období, tj. pro školní rok 2019/2020. Jednalo se o základní náklady, které souvisí s požadavky škol na vybavení dětí a žáků. Dále zde rodiče uvedli náklady související se zájmovým vzděláváním. Jsme si vědomi toho, že počet členů této fokusní skupiny je příliš nízký na to, aby mohl být chápán jako reprezentativní vzorek populace rodičů, nicméně částky související s výdaji na vzdělávání v jednotlivých stupních vzdělání i tak korespondují s náklady uváděnými jako výstup z celorepublikových výzkumů, např. výzkum, který pro společnost Provident Financial zajistila agentura NMS Market Research (iDNES, 2018).

10.1. Nákladovost vzdělávání dětí v MŠ

Tabulka 39: Nákladovost vzdělávání dětí v MŠ (za kalendářní rok v Kč)

pomůcky MŠ	hygienické potřeby	fondy (SRPŠ)	školovné	kroužky v rámci školy	kroužky mimo školu	škola v přírodě, apod.	stravné
280	250	1000	4800	500	2300	2000	7200
0	600	1000	4800	2000	0	4500	9600
0	600	1000	4800	2000	2000	2500	9600
2500	600	1000	5160	1000	4500	0	9360
600	600	1000	4800	0	0	4500	9600
500	400	500	4800	1250	0	2500	7200
647	508	917	4860	1125	1467	2667	8760

Zdroj: OŠMS KÚ MSK

Celkové náklady na dítě v MŠ byly v průměru vyčísleny na 20.950,- Kč ročně. Nejdražší položkou se jeví stravné a školovné, obě tyto položky jsou pro rodiče ze zákona povinné. Fokusní skupiny se účastnili pouze rodiče, kteří využívají celodenní pobyt svých dětí v MŠ, i z tohoto důvodu tvoří stravné nejvyšší položku. Další významnou částkou rodiče přispívají svým dětem na kroužky a další zájmovou činnost, nemalé jsou výdaje také v případě, kdy rodiče chtějí poslat své děti na školku v přírodě nebo jiný dlouhodobější pobyt pořádaný mimo MŠ. Tento typ akcí není povinný, nicméně obvykle umožňuje rozvíjet sociální vazby dětí mimo prostředí své primární rodiny a je proto důležitou součástí předškolního vzdělávání.

10.2. Nákladovost vzdělávání žáků v ZŠ

Tabulka 40: Nákladovost vzdělávání žáků v ZŠ (za školní rok v Kč)

pomůcky ZŠ	hygienické potřeby	fondy (SRPŠ)	Školní družina / klub	kroužky v rámci školy	kroužky mimo školu	škola v přírodě, apod.	stravné
1750	0	600	1500	0	3500	0	8000
700	0	500	2200	0	3500	0	4000
1700	300	400	0	0	15000	4000	4000
1700	0	500	2000	1500	0	2600	4500
10000	0	1000	2000	0	8000	0	5000
2200	300	400	0	0	4000	6500	6000
1000	0	500	0	0	5000	7000	6000
4500	0	400	2000	1400	0	0	4500
5230	200	500	2000	0	7000	5000	4500
1500	0	350	1600	0	5000	4300	5000
4120	0	600	2500	1000	1500	700	5500
4000	300	550	2000	550	10000	4000	6000
5000	300	600	2500	750	5500	5000	6000
1700	300	400	2000	0	15000	2800	4000
3221	121	521	1593	371	5929	2993	5214

Zdroj: OŠMS KÚ MSK

Průměrný náklad na žáka ZŠ se vyšplhal na částku 19.964,- Kč ročně a byl vykalkulován jako nejnižší roční náklad ze všech tří sledovaných stupňů vzdělání, což ale vzhledem k nereprezentativnosti vzorku naší fokusní skupiny nemusí být údaj zcela přesný. Nejvyšším nákladem na ZŠ je, stejně jako u MŠ, částka vynaložená ročně na stravování a také na kroužky mimo školu; kroužky pořádané na půdě školy bývají ve většině případů o dost lacinější, nicméně žáky také méně navštěvované. Dalším významným nákladem jsou pomůcky, které ročně rodiče musí svým dětem dokupovat. Největší finanční částku vydají rodiče žáků prvních tříd, vzhledem k tomu, že je potřeba žáka vybavit i věcmi sloužícími k dlouhodobému užívání, např. aktovka. Náklady na pomůcky v ZŠ se liší dle jednotlivých škol; vzorový seznam požadovaných pomůcek na ZŠ je uveden v příloze 3.

10.3. Nákladovost vzdělávání žáků v SŠ

Tabulka 41: Nákladovost vzdělávání žáků v SŠ (za školní rok v Kč)

pomůcky SŠ	jízdné	fondy (SRPŠ)	kroužky v rámci školy	kroužky mimo školu (např. taneční)	lyžařský výcvik, Erasmus, apod.	stravné
14000	1200	1000	1000	9000	4500	6700
1300	1200	500	1500	7000	6000	6000
7000	1200	350	0	12000	3000	5000
2000	1200	500	0	12000	3000	6000
4000	1200	500	0	9000	2000	6000
5660	1200	570	500	9800	3700	5940

Zdroj: OŠMS KÚ MSK

Celkový průměrný náklad na pořízení všech pomůcek a pokrytí nákladů spojených se studiem na SŠ činí 27.370,- Kč ročně. Oproti předchozím dvěma stupňům vzdělání zde nejvyšší položku tvoří zájmové aktivity, kterých se žáci účastní mimo prostor školy a také stravné. Na rozdíl od MŠ a ZŠ se žáci SŠ rovněž začínají účastnit zahraničních výjezdů, vynaložené finanční prostředky se řádově pohybují v částkách od 2.000,- Kč na jednodenní pobyt. Tyto pobyty nejsou povinnou součástí SŠ vzdělávání, nicméně jsou pro žáka přínosnou zkušeností. V Moravskoslezském kraji působí řada zahraničních společností, pro žáky je proto výhodou, mohou-li absolvovat odbornou praxi v zahraničí. Výše nákladů uvedených v tabulce č. 41 je pouze orientační a vyšla z reálných výloh oslovených rodin. Částky pokrývající výdaje studia na SŠ se budou lišit dle typu školy, studovaného oboru i ročníku. V případě studia ve středních školách soukromých zřizovatelů je k nákladům třeba připočítat rovněž školné. S obdobím studia na střední škole souvisí např. také možnost navštěvovat kurzy v tanečních školách, jež jsou nepovinné, ale patří do skupiny kurzů, kde žáci získávají společenské návyky a osvojují si základy etikety. Mimo ceny kurzovního však tyto taneční kurzy vyžadují také vybavení žáků společenským oděvem a obuví, což výdaje rodin velmi zvýší.

11. Strategická část

V této kapitole jsou uvedeny cíle, které vzešly ze SWOT analýzy a celkových potřeb škol v MSK. Cíle jsou zaměřeny zejména na aktivity, které úzce souvisí se vzděláváním napříč všemi jeho stupni. Za velmi důležité považujeme v této souvislosti upozornit na nezbytnost mezirezortní spolupráce, která je pro hladký průběh inkluzivního vzdělávání velmi cenná a důležitá a v současnosti se nejeví jako dostatečná. Konkrétně se jedná o provázanost problematiky dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami zejména na oblast zdravotnictví a oblast sociálních věcí.

V našem kraji dlouhodobě probíhá spolupráce mezi odborem školství, mládeže a sportu a odborem sociálních věcí, jejíž součástí je participace na tvorbě dokumentů zabývajících se problematikou směřující do sociální oblasti, s přesahem do dalších oblastí, např. do oblasti školství a činnost v odborných pracovních skupinách. Konkrétně je to např. Transformace sociálních služeb – péče o ohrožené děti v Moravskoslezském kraji a Strategie integrace romské komunity v MSK, kde jsou pracovníci odboru školství, mládeže a sportu členy pracovních skupin, které se podílejí na vypracování výše uvedených dokumentů a naplňování stanovených cílů. Podrobnější informace o Strategii integrace romské komunity v MSK 2015 – 2020 jsou uvedeny v kapitole 2.2. Transformace sociálních služeb – péče o ohrožené děti je v současné době v přípravném procesu a zaměřuje se především na potřebu mapování dětí a mladistvých s duševním onemocněním. V MSK již svévolně vznikly svépomocné skupiny rodin s dětmi s duševním onemocněním, které si navzájem sdílí své zkušenosti a tím si pomáhají, nicméně chybí podpora těchto skupin odborníky, na které by se tyto potřebné rodiny mohly obracet. Cílem je podpořit do budoucna tyto aktivity a rozšířit síť sociálních služeb, např. denních stacionářů a komunitních skupin, které pečují o děti a mladistvé s duševním onemocněním.

Resort školství v MSK také rovněž participuje na tvorbě probíhající reformy Péče o dětské duševní zdraví, ve které se rovněž objevuje potřeba meziresortní spolupráce, již definuje nový národní akční plán (Zdroj: Ministerstvo zdravotnictví ČR: https://www.mzcr.cz/dokumenty/reforma-pece-o-dusevni-zdravi-potrebuje-nadresortni-spolupracitu-definuje-novy_17050_1.html)

V MSK narážíme na nedostatek odborníků především z řad dětských psychiatrů, psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů a asistentů pedagoga. Pro představu uvádíme, že v MSK v současné době praktikuje okolo 10 atestovaných pedopsychiatrů, přičemž v kraji provozuje svou činnost celkem 11 zařízení, která se věnují dětské a dorostové psychiatrii –

6 z nich se nachází v Ostravě, 3 v Opavě, a po jednom zařízení v Novém Jičíně, Frýdku-Místku a Bruntálu, okres Karviná pokrývá lékař (pedopsychiatr) v rámci soukromé praxe. Kraj nesužuje pouze nedostatek dětských psychiatrů, ale také atestovaných dětských klinických psychologů. MSK je kraj s vysokým počtem obyvatel, ve kterém žije okolo 200 tisíc nezletilých dětí, už jen tento číselný údaj napovídá, že uvedený počet odborníků, kteří aktuálně zajišťují potřebnou péči v dané oblasti, je zcela nevyhovující.

Níže uvedené tabulky 39, 40, 41 jsou zásadní součástí tohoto dokumentu, neboť popisují cíle a opatření, a to krátkodobé, dlouhodobé a systémové.

Krátkodobé cíle jsou zaměřeny zejména na zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků a jiných odborníků ve škole působících, zaměřeny jsou zejména na posilování spolupráce napříč pedagogickým sborem a celkový rozvoj kompetencí pedagogů, který umožní využití moderních a progresivních metod vzdělávání a zlepšení pomoci jednotlivým dětem a žákům. Opomenuta není ani spolupráce s rodinou a dalšími aktéry vstupujícími do vzdělávacího procesu.

Z dlouhodobého hlediska je potřeba se zaměřit především na metodickou podporu odborníků ve vzdělávání působících, jakými jsou např. pracovníci školních poradenských pracovišť, asistenti pedagoga a pedagogové samotní. Snahou bylo navrhnout také řešení pro školy, které rozšířeným školním poradenským pracovištěm nedisponují a saturovat jejich potřeby prostřednictvím mobilního centra pro podporu inkluze, což by umožnilo poskytování konzultací a podpory přímo ve školách a hledání řešení na míru pro konkrétní problém a školu.

V rámci cílů systémových je věnována pozornost zejména udržitelnosti a možnosti zvýšení počtu odborných pozic členů školského poradenského pracoviště, neboť tyto pozice jsou často hrazeny z dotací z Evropské unie, z tohoto důvodu vedení škol nemůže garantovat zabezpečení odborné pozice na dobu neurčitou, ale pouze na dobu trvání příslušného projektu (zpravidla na 2 až 3 roky), což je pro tyto odborné pracovníky často stresující a demotivující. Považujeme proto za důležité upozornit na nutnost systémového řešení uvedené problematiky.

Tabulka 42: Cíle krátkodobé

Cíle krátkodobé	Dílčí cíle	Navrhovaná opatření	Aktéři	Odpovědnost	Možné financování	Měřitelnost	
1.	Realizace vzdělávání a rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků						
1.1.	Zvyšování kompetencí pedagogů při práci se žáky	Realizace vzdělávání zaměřeného na prohlubování odborné kvalifikace PP	Rozšíření nabídky vzdělávání (např. práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nadanými, žáky s odlišným mateřským jazykem, osvojení efektivních metod práce s konkrétním typem žáka)	PP	Vzdělávací instituce, sociální partneři, KVIC	ESF-OP VVV (IKAP2), individuální projekt zaměřený na inkluzi	Počet proškolených PP
1.2.	Vymezení kompetencí mezi pedagogickými pracovníky a asistenty pedagoga, jejich vzájemná spolupráce	Realizace vzdělávacích aktivit zaměřených na efektivní spolupráci PP a AP (vzájemné poznání, vymezení kompetencí, komunikace,...)	Nabídka vzdělávání v oblasti vymezení kompetencí mezi PP a AP, jejich vzájemné spolupráce, komunikační dovednosti	PP, AP	vzdělávací instituce, sociální partneři, vedení škol, KVIC, NPI ČR	ESF-OP VVV	Počet proškolených PP a AP
1.3.	Specializační vzdělávání pro asistenty pedagoga	Další vzdělávání AP se zaměřením na práci s žáky se SVP	Realizace odborného vzdělávání zaměřeného na oblast práce AP se žáky se SVP (např. problematika ADHD/ADD, PAS, zrakové, sluchové, fyzické znevýhodnění)	AP, vedení škol, sociální partneři, odborníci z praxe	realizátoři kurzů, např. KVIC	ESF-OP VVV, rozpočty škol	Počet realizovaných vzdělávacích aktivit
1.4.	Zvyšování kompetencí pracovníků školních poradenských pracovišť a pedagogických pracovníků v oblasti práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky	PP a pracovníci ŠPP budou schopni na základě absolvovaných vzdělávacích aktivit vyhledávat žáky s nadáním či mimořádným nadáním, dále s nimi pracovat a rozvíjet je	Rozšíření nabídky vzdělávání zaměřeného na problematiku nadaných žáků, prohloubení spolupráce s pracovníky PPP v oblasti diagnostiky nadaných a mimořádně nadaných žáků a práce s nimi	ŠPP, PP	ŠPZ, KVIC, NPI ČR, sociální partneři	Zřizovatelé škol a školských zařízení	Počet proškolených pracovníků ŠPP a PP
1.5.	Posilování spolupráce v rámci pedagogického sboru	Účast na vzdělávání a následná vzájemná spolupráce napříč pedagogickým sborem, sdílení zkušeností (např. formou mentoringu, koučingu, supervizí...)	Rozšíření nabídky vzdělávacích aktivit, zvýšení motivace PP ke vzdělávání z oblasti osobnostního rozvoje	PP, vedení škol	Vedení škol, KVIC, sociální partneři	ESF-OP VVV, rozpočty zřizovatelů a škol	Počet proškolených PP
1.6.	Navázání bilaterální spolupráce se zahraničními partnerskými školami	Sdílení příkladů dobré praxe ze zahraničí, výměna zkušeností	Oslovení potenciálních zahraničních partnerů, realizace vzájemných výměn	Vedení škol, PP, AP, ŠPP	MSK, vedení škol	ESF-OP VVV, rozpočty zřizovatelů a škol	Počet bilaterálních spoluprací

2 Spolupráce s rodinou a dalšími aktéry							
2.1.	Vznik svépomocných skupin pro rodiny s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně dětí nadaných a mimořádně nadaných	Vzájemné sdílení zkušeností; možnost konzultace s odborníky	Setkávání rodin s potřebou sdílení svých zkušeností s výchovou a péčí o dítě se SVP či o dítě nadané; poskytování odborné pomoci	Zákonní zástupci, školy, pracovníci ŠPP a ŠPZ	Zákonní zástupci, vedení škol, sociální partneři	ESF-OP VVV	Počet setkání
2.2.	Posilování rodičovských kompetencí	Realizace vzdělávacích aktivit pro rodiče, případně rodiče společně s dětmi	Realizace besed, přednášek a diskuzních fór	Zákonní zástupci, školy, pracovníci ŠPZ, ŠPP, odborníci z praxe	Zákonní zástupci, vedení škol, sociální partneři	ESF-OP VVV	Počet realizovaných akcí

Tabulka 43: Cíle dlouhodobé

Cíle dlouhodobé	Dílčí cíle	Navrhovaná opatření	Aktéři	Odpovědnost	Možné financování	Měřitelnost	
3.	Rozvoj metodické spolupráce v MSK						
3.1.	Metodické vedení školních poradenských pracovišť	Zajištění metodického vedení odborníků ŠPP Vznik podpůrné sítě odborníků ŠPP	Setkávání odborníků (řešení kazuistik, výměna zkušeností a dobré praxe), supervize Tvorba kontaktní sítě odborníků s konkrétní specializací za účelem podpory škol, školských zařízení a odborníků působících v rámci ŠPP (školní psychologové, speciální pedagogové, asistenti pedagoga aj.)	Pracovníci ŠPP, ŠPZ	MSK, ředitelé škol a ŠPZ	ESF- OP VVV	Počet realizovaných setkání, sborník kazuistik
3.2.	Metodické vedení asistentů pedagoga	Metodická podpora a sdílení dobré praxe mezi AP napříč MSK	Metodická setkávání, supervize, naslechové hodiny, předávání zkušeností a sdílení dobré praxe	AP, ŠPZ, vedení škol	MSK, ŠPZ	ESF-OP VVV	Počet realizovaných setkání, počet supervizí a počet naslechových hodin
3.3.	Vznik a realizace Mobilního centra pro podporu inkluze (MCPI)	Vytvoření "mobilního týmu" odborníků (školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog, výchovný poradce, kariérový poradce, metodik prevence, asistent pedagoga, pedagogičtí pracovníci s klíčovou zkušeností v práci s konkrétním typem žáka se SVP a žáky nadanými a mimořádně nadanými). Metodická a konzultační podpora ŠPP a pedagogům.	Monitoring problémů ŠPP; poskytování konzultací a podpory přímo na školách, hledání řešení na míru pro konkrétní problém a školu; Předávání zkušeností, praktických dovedností při práci s konkrétními cílovými skupinami žáků se SVP	MCPI, PP, ŠPP	MSK, MCPI	ESF-OP VVV	Vznik mobilního týmu, počet intervencí na školách

Tabulka 44: Cíle systémové

Cíle systémové	Díličí cíle	Navrhovaná opatření	Akteři	Odpovědnost	Možné financování	Měřitelnost	
4.	Posílení odborných pracovních pozic ve školách						
4.1	Rozšíření školních poradenských pracovišť o další odborné pracovníky	Zajištění udržitelnosti a rozšíření počtu pozic dalších odborných pracovníků ŠPP (zejména školní psycholog, speciální pedagog, kariérový poradce)	Zajištění financování pozic odborných pracovníků ŠPP z prostředků státního rozpočtu, případně ze zdrojů ESF v rámci individuálních projektů	Školy, zřizovatelé škol	MŠMT, MSK	ESF-OP VVV, státní rozpočet	Počet škol s rozšířeným ŠPP
4.2	Zavedení pozice školního asistenta ve školách	Zajištění udržitelnosti pozice ŠA, rozšíření počtu pozic ŠA	Zajištění financování pozice školních asistentů z prostředků státního rozpočtu, případně ze zdrojů ESF v rámci individuálních projektů	Vedení škol, školní asistenti	MŠMT, MSK	ESF-OP VVV, státní rozpočet	Počet nových školních asistentů

Použité zdroje

Česká školní inspekce. (2018). *Tematická zpráva ČŠI – Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání*. Praha: ČŠI.

Český statistický úřad. (2018). *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje. Statistical yearbook of the Moravskoslezský region 2018*. Získáno z <https://www.czso.cz/documents/10180/59233718/33010018.pdf/f077e21c-b82a-4ad0-85dc-285980fad839?version=1.5>

iDNES.cz. (2018). *Výdaje za školáka rostou, rodiče zaplatí tisíce korun. Lze ušetřit?* Získáno z https://www.idnes.cz/finance/financni-radce/finance-penize-vydaje-naklady-na-skolaka-zacatek-skolniho-roku.A180827_194202_viteze_kho

Michalík, J., Baslerová, P., Felcmanová, L. a kol. (2015). *Katalog podpůrných opatření*. Olomouc: UPOL.

Moravskoslezský kraj. (2016a). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2016*. Získáno z https://www.msk.cz/assets/skolstvi/dlouhodoby_zamer_vzdelavani_msk_2016.pdf

Moravskoslezský kraj. (2016b). *Dokumentace krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Moravskoslezského kraje*. Získáno z https://www.msk.cz/assets/dotace_eu/kap.pdf

Moravskoslezský kraj. (2006). *Manuál o rané péči v Moravskoslezském kraji*. Získáno z https://www.msk.cz/assets/socialni_oblast/wai_rana_pece.pdf

Moravskoslezský kraj. (2014). *Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020*. Získáno z https://www.msk.cz/assets/socialni_oblast/moravskoslezsky-krajsky-plan-vyrovnani-prilezitosti-pro-obcany-se-zdravotnim-postizenim-na-leta-2014---2020.pdf

Moravskoslezský kraj, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Odbor sociálních věcí. (2015). *Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2015 – 2020*. Ostrava: KÚ MSK, OSV.

MPSV. (2019). *Registr poskytovatelů sociálních služeb*. Získáno z http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do;jsessionid=A3C070D0A4B415A8F969C302C9E9A967.node1?sd=denn%C3%AD+stacion%C3%A1%C5%99e&zak=Moravskoslezsk%C3%BD&zaok=&SUBSESSION_ID=1572864083405_1

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Národní ústav pro vzdělávání. (2019). *Podpůrná opatření*. Získáno z <http://www.nuv.cz/t/podpurna-opatreni>

RE:START (2019). Získáno z <https://restartregionu.cz/regiony/morava/moravskoslezsky-kraj/>

Úřad práce. (2019). Měsíční statistická zpráva (o situaci na trhu práce v Moravskoslezském kraji). Získáno z <https://portal.mpsv.cz/>

Vyhláška č. 48/2005 Sb., *Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*. Získáno z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>

Vyhláška č. 505/2006 Sb., *Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách*. Získáno z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505>

Zákon č. 108/2016 Sb., *Zákon o sociálních službách*. Získáno z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákon č. 561/2004 Sb., *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Získáno z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Přílohy

Příloha 1:

Charakteristika podpůrných opatření

doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Mgr. Lenka Felcmanová

PaedDr. Pavlína Baslerová

Podpůrná opatření představují popis doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na jednotlivých stupních škol (mateřské, základní, střední). PO lze aplikovat jak ve školách běžných (v rámci individuální integrace žáků se SVP či v případě skupinové integrace), tak ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením. Přijetí terminologie založené na stanovení podpůrných opatření znamená další důležitý krok ke zkvalitnění českého školství a přináší konkrétní příležitosti pro vzdělávání žáků se znevýhodněním (ve zdravotní či sociální oblasti).

Zásadním problémem dnešního přístupu k zabezpečení speciálních vzdělávacích potřeb žáků je skutečnost, že úhelným parametrem jejich posuzování je lékařská (psychologická, sociální) diagnóza bez toho, aby bylo více zohledněno, jaké dopady tato diagnóza přináší do konkrétních vzdělávacích podmínek daného žáka.

Navrhované řešení počítající se zavedením podpůrných opatření tak mění současný model horizontálního dělení žáků do kategorií zdravotního postižení, zdravotního znevýhodnění a sociálního znevýhodnění na vertikální model posuzování míry/hloubky daného znevýhodnění a z něj vyplývající potřeby podpůrných opatření.

Praxe podle stávajícího znění školského zákona (2014) rozlišuje dva stupně finanční náročnosti naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáka: žák se zdravotním postižením a žák s těžkým zdravotním postižením. Např. v oblasti zrakového postižení považujeme za žáka s postižením žáka slabozrakého a za žáka s těžkým stupněm zrakového postižení žáka nevidomého. Toto dělení pouze konstatuje základní informaci o závažnosti zrakového postižení, ale vůbec nezohledňuje další aspekty, které mohou výrazně ovlivnit vzdělávací potřeby obou žáků.

Paradoxně může mít žák nevidomý (dobře kompenzovaný, vybavený komunikačními pomůckami umožňujícími přepis z černotisku do Braillova písma a naopak, s dovednostmi v prostorové orientaci a samostatném pohybu, s harmonickým rodinným zázemím apod.) míru

podpůrných opatření vyjádřenou ve stupních 1–5 nižší než žák slabozraký (s projevy v oblasti SPU, často nemocný, s problémovým sociokulturním zázemím apod.).

Systém PO jako celek i jeho jednotlivé části zaměřené na určité druhy znevýhodnění respektuje následující principy a zásady. Ty stály v pozadí jeho tvorby a musí se stát i základními pravidly aplikace podpůrných opatření ve školách.

Nediskriminace, spravedlnost a rovný přístup – zásadní a logický požadavek vyplývající nejen z příslušných ustanovení právních norem (Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech osob se zdravotním postižením či školský zákon), ale i z obecných zásad pedagogiky a speciální pedagogiky. Stávající systém posuzování SVP (a jejich následné naplňování) trpí velkou nerovností. Ta se projevuje při naplňování práva na vzdělání u žáků se srovnatelným znevýhodněním (např. druh a míra zdravotního postižení), u žáků s různým znevýhodněním (žáci se zdravotním postižením versus žáci se sociálním znevýhodněním) a charakteristický bývá také rozdílný přístup mezi jednotlivými oblastmi (např. kraji) České republiky. Pojetí podpůrných opatření odráží nejen druh, stav a míru znevýhodnění, ale zohledňuje i celkovou vzdělávací situaci žáka a školy.

Odbornost a kvalita – pojetí podpůrných opatření navazuje na mezinárodní klasifikační systémy a národní normy a standardy – zejména na Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví (MKF, 2010). U žáků se zdravotním postižením vychází z pojetí diagnostiky stanovené Katalogy posuzování míry SVP u žáků se zdravotním postižením (dostupné na www.spc.upol.cz) a u žáků se sociálním znevýhodněním respektuje obecně platná pravidla identifikace znevýhodnění vyjádřená v jednotných kritériích Metodiky práce s Katalogem podpůrných opatření – část II. pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Efektivita a dostupnost – dosavadní způsob finančního naplnění vzdělávacích potřeb nezaručoval efektivní nakládání s veřejnými prostředky. Prostředky podpory nebyly vždy vynakládány podle zásad spravedlnosti a efektivity. Žák s jednou přiznaným statusem „těžkého zdravotního postižení“ měl po celou dobu školní docházky přiznán zvýšený finanční normativ, který ne vždy musel využít. Vedle toho existují skupiny žáků (typicky žáci s oslabením kognitivního výkonu, kteří však nejsou žáky s mentální retardací dle příslušné klasifikace, a žáci se zdravotním a sociálním znevýhodněním), které současný systém neumí z hlediska podpory klasifikovat. Klasifikace podpůrných opatření přináší pro všechny školy dostupný manuál podpory. Pro orgány veřejné správy ve školství je Katalog PO příležitostí pro efektivnější nastavení modelů financování.

Jednotný přístup – ucelený Katalog podpůrných opatření je zásadní pro srovnatelnou míru podpory na různých typech škol a bez ohledu na teritoriální umístění dané školy. Při migraci žáků je tak možno navázat a pokračovat v dosavadním způsobu podpory lépe než ve stávajícím modelu. Postupně by se také měly více stírat větší rozdíly mezi podmínkami vzdělávání ve školách samostatně určených pro žáky se zdravotním postižením a školách hlavního vzdělávacího proudu. Struktura Katalogu i jeho jednotlivých částí umožňuje přehledné a srozumitelné porovnání podpory poskytované žákům s různými druhy znevýhodnění.

Metodické vedení – Katalog PO je zřetelným a konkrétním návodem vytvářejícím podmínky pro individuální a tvůrčí pedagogickou práci. Upozorňuje na zásady, pravidla a benefity poskytování podpůrných opatření a rovněž na možná rizika jejich neposkytnutí. Neomezuje samostatnou činnost pedagogických pracovníků. Je návodem a inspirací pro jejich činnost.

Kontinuita a spolupráce – Katalog PO vychází ze zkušeností desítek a stovek zejména speciálních pedagogů, které nabyli ve speciálních školách a stále častěji i ve školách hlavního vzdělávacího proudu. Jistý stupeň standardizace přístupu umožňuje i větší zapojení aktérů mimo školství (orgány OSPOD, nové formy podpory a zapojení rodiny do vzdělávání, platforma spolupráce školských poradenských zařízení a škol atd.).

Rozvoj a otevřenost – Katalog PO je připraven jako souhrn dosavadního poznání (způsobů, forem, metod práce a dalších možností podpory). Je koncipován jako otevřený systém, který bude dále doplňován podle vývoje vzdělávací soustavy, zkušeností a poznatků škol i možností vyplývajících ze způsobu a výše veřejné podpory vzdělávání této skupiny žáků.

Základním impulsem pro vytvoření Katalogu PO byla snaha popsat, utřídit, vyhodnotit a metodicky vyjádřit dlouholeté zkušenosti desítek a stovek učitelů žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. A to způsobem, který je využitelný v každodenní praxi českých škol. Katalog a všechny jeho části jsou psány formou a způsobem, který usnadní pedagogickou činnost všem vyučujícím, kteří se nesetkávají často (nebo se nesetkali vůbec) se vzděláváním žáků z cílové skupiny.

Vzrůstající počet těchto žáků v tzv. běžných školách (viz kap. 1) výrazně zvyšuje pravděpodobnost, že se pedagogové bez speciálně pedagogického vzdělání ve své třídě „setkají“ se žáky, kteří mají podle stávajícího pojetí školského zákona speciální vzdělávací potřeby, nebo jim budou poskytována podpůrná opatření podle připravované novely § 16 téhož zákona.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pro užití doporučení, metodik a postupů uvedených v jednotlivých částech Katalogu PO platí pravidla obdobná jako pro všechny metodické texty. Vyučující by se měl seznámit s koncepcí podpůrných opatření, uvědomit si jejich pojetí, vztahy uvnitř Katalogu PO a vše, co z jeho aplikace ve třídě vyplývá. (Podrobný návod pro využití Katalogu podpůrných opatření naleznete v kapitole 9.)

Příloha 2:

Nezjištěné údaje

Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV přesně definuje, jaká data a údaje by měla Krajská inkluzivní koncepce jednotlivých krajů obsahovat.

Ne vždy jsou však tyto údaje zjistitelné. Z toho důvodu uvádíme jejich seznam a krátké zdůvodnění, proč v dokumentu některé z nich nejsou obsaženy:

- **Inkluzivita školy:** metodika neuvádí, jak tuto skutečnost vyhodnocovat, chybí škála, dle které je možné školy posuzovat. Vyhodnocování inkluzivity škol dle počtu žáků s podpůrným opatřením vzdělávaných v příslušné škole nelze považovat za relevantní údaj o míře inkluzivity dané školy.
- **Počty výchovných opatření ve školách:** tyto údaje sledují školy pouze ve vnitřním výkaznictví, vzhledem k počtu škol v MSK nelze přinést ucelený pohled na tuto problematiku. Souhrnná databáze není k dispozici, je na jednotlivých školách, jak databázi vedou a jaké údaje sledují, ty pak mohou být neporovnatelné.
- **Spolupráce s Místními akčními plány:** Místní akční plány rozvoje vzdělávání (dále jen MAP) jsou zaměřeny na rozvoj kvalitního vzdělávání dětí a žáků do 15 let na území Moravskoslezského kraje, kde bylo vytvořeno celkem 22 místních akčních plánů pro první období a 19 plánů pro druhé období. MAP zahrnují oblast včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání. MAP se zaměřují také na rozvoj inkluzivního vzdělávání, podporují vzdělávání pro všechny děti a žáky bez rozdílu v jednotlivých územích kraje. Společné vzdělávání je prioritou MAP ve všech územích. Cílem MAP je zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách v kraji prostřednictvím spolupráce se zřizovateli, školami a ostatními aktéry v oblasti vzdělávání. Při tvorbě jednotlivých místních akčních plánů vzdělávání vycházeli jejich zpracovatelé z nejčastějších a nejzávažnějších nedostatků, které inkluzi v kraji na úrovni předškolního a základního vzdělávání doprovází.

Problematika inkluze se v rámci MAP zaměřuje zejména na podporu zlepšování spolupráce zainteresovaných aktérů, kterými jsou pedagogičtí pracovníci a asistenti pedagoga, školská poradenská zařízení a školy, zřizovatelé škol. Nelze opomenout problematiku komunikace zákonných zástupců dětí a žáků se školami. Pro společné vzdělávání je velmi důležité prohlubovat dobrou komunikaci a spolupráci všech aktérů zapojených do vzdělávacího procesu. Dne 26. listopadu 2018 byla na setkání realizátorů

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Krajského akčního plánu a Místních akčních plánů projednávána možná spolupráce a zapojení jednotlivých místních akčních plánů do tvorby školské inkluzivní koncepce kraje. Všem zúčastněným byla nabídnuta možnost zapojit se do tvorby ŠIKK, navrhnout případná opatření k řešení v rámci problematiky školství v kraji. KÚ MSK je s jednotlivými MAP stále v kontaktu prostřednictvím účasti na řídicích výborech MAP a má tak přehled o jejich činnosti.

Příloha 3:

Seznam školních potřeb (5. třída ZŠ)

Sešity:

9 x sešit č. 523

4 x sešit č. 524

5 x sešit 5110

1 x úkolníček

1 x notový sešit (možno pokračovat ve starém)

1 x geometrický sešit bez linek (možno pokračovat ve starém sešitu)

Obaly:

10 x obal na sešit A5

1 x obal Čj pracovní sešit (FRAUS)

2 x obal Čj + Čít (FRAUS)

2 x obal M (Fraus) učebnice a pracovní sešit

2 x obal Aj (PROJECT) učebnice a pracovní sešit

1 x obal Př (NOVÁ ŠKOLA)

1 x obal VI (NOVÁ ŠKOLA)

1 x obal Hv

Pomůcky do Vv a Pv

20 x výkresy A4

20 x výkresy A3

2 x složka barevných papírů

1 x lepidlo Herkules

1 x tuhé lepidlo (v pouzdře)

1 x nůžky (v pouzdře)

1 x příruční malé pravítko (v pouzdře)

1 x červený fix (propiska) na opravy (v pouzdře)

Temperové barvy + plochý štětec (č. 10)

Vodové barvy + kulatý štětec (č. 8)

Voskové pastely

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tuš + redis pero

Ubrus na lavici, kelímek na vodu

Hadřík na utírání štětců a palet (popř. vlastní papírové ubrousky)

Mazací tabulka + fixy + hadřík

Do Geometrie dlouhé pravítko, trojúhelník s ryskou, úhloměr, kružítko, 2x tužka, strouhátko

Do Tělesné výchovy obuv s neklouzavou podrážkou (nejlépe sálovou), tričko, kraťasy

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled počtu MŠ a počtu vzdělávaných dětí	22
Tabulka 2: Mateřské školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami v členění dle zřizovatele	22
Tabulka 3: Počet asistentů pedagogů	23
Tabulka 4: Děti v MŠ dle podpůrných opatření (běžné třídy)	23
Tabulka 5: Děti v MŠ dle podpůrných opatření (speciální třídy).....	24
Tabulka 6: Počet nadaných dětí	24
Tabulka 7: Počty dětí-cizinců	25
Tabulka 8: Počet ZŠ a počet vzdělávaných žáků	27
Tabulka 9: Základní školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v členění dle zřizovatele	27
Tabulka 10: Počet asistentů pedagogů	28
Tabulka 11: Žáci v ZŠ dle podpůrných opatření (běžné třídy)	29
Tabulka 12: Žáci v ZŠ dle podpůrných opatření (speciální třídy).....	29
Tabulka 13: Počet nadaných žáků	30
Tabulka 14: Počty cizinců (ZŠ).....	31
Tabulka 15: Počty omluvených hodin	32
Tabulka 16: Počty neomluvených hodin.....	33
Tabulka 17: Přehled počtu SŠ a počtu vzdělávaných žáků	35
Tabulka 18: Přehled počtu konzervatoří a počtu vzdělávaných žáků	36
Tabulka 19: Přehled počtu VOŠ a počtu vzdělávaných studentů.....	36
Tabulka 20: Praktické školy	36
Tabulka 21: Počet asistentů pedagogů	37
Tabulka 22: Žáci dle stupňů podpůrných opatření (běžné třídy).....	37
Tabulka 23: Žáci dle podpůrných opatření (speciální třídy)	38
Tabulka 24: Počet nadaných žáků	38
Tabulka 25: Počty cizinců (SŠ).....	40
Tabulka 26: Počty cizinců (konzervatoře).....	40
Tabulka 27: Počty cizinců (VOŠ)	40
Tabulka 28: Počty omluvených hodin	41
Tabulka 29: Počty neomluvených hodin.....	42

Tabulka 30: Přehled počtu žáků a absolventů oborů vzdělání s výučním listem	44
Tabulka 31: Přehled počtu žáků a absolventů v ostatních oborech vzdělání s maturitní zkouškou	46
Tabulka 32: Přehled počtu žáků a absolventů čtyřletých gymnázií.....	47
Tabulka 33: Přehled počtu žáků a absolventů šestiletých gymnázií.....	48
Tabulka 34: Přehled počtu žáků a absolventů osmiletých gymnázií	49
Tabulka 35: Odborní pracovníci pedagogicko-psychologických poraden.....	58
Tabulka 36: Odborní pracovníci speciálně pedagogických center.....	60
Tabulka 37: Vývoj počtu účastníků pravidelné činnosti ve střediscích volného času	63
Tabulka 38: Seznam středisek volného času	63
Tabulka 39: Nákladovost vzdělávání dětí v MŠ (za kalendářní rok v Kč).....	64
Tabulka 40: Nákladovost vzdělávání žáků v ZŠ (za školní rok v Kč)	65
Tabulka 41: Nákladovost vzdělávání žáků v SŠ (za školní rok v Kč).....	66
Tabulka 42: Cíle krátkodobé	69
Tabulka 43: Cíle dlouhodobé	71
Tabulka 44: Cíle systémové.....	72
Tabulka 45: Nejčastější státní občanství cizinců dle krajů 2016 - 2018	86
Tabulka 46: Vývoj počtu stravovaných dle jednotlivých typů stravovacích zařízení ve všech druzích škol	87
Tabulka 47: Podpora stravování z prostředků OP PMP v MSK ("Obědy do škol").....	88
Tabulka 48: Průběžné výsledky dotazníkového šetření potřeb mateřských škol v rámci projektu Šablony I a II OP VV v jednotlivých ORP	89
Tabulka 49: Průběžné výsledky dotazníkového šetření potřeb základních škol v rámci projektu Šablony I a II OP VV v jednotlivých ORP	90
Tabulka 50: Seznam denních stacionářů pro děti a dorost v MSK.....	91
Tabulka 51: Počet žáků nově přijatých do 1. ročníku středních škol a konzervatoří dle stupně vzdělání.....	93

Seznam obrázků

Obrázek 1: Raná péče pro rodiny dětí s mentálním a kombinovaným postižením do sedmi let věku.....	9
Obrázek 2: Raná péče pro rodiny dětí se zrakovým postižením, kombinovaným zrakovým postižením a ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání	10
Obrázek 3: Raná péče pro rodiny dětí se sluchovým a kombinovaným postižením.....	10

Seznam grafů

Graf 1: Podíl jednotlivých zřizovatelů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení v MSK ve školním roce 2018/2019	13
Graf 2: Demografický vývoj v MSK dle věkových skupin	14
Graf 3: Demografický vývoj 3-5letých dětí v MSK	15
Graf 4: Demografický vývoj 6-14letých dětí v MSK	15
Graf 5: Demografický vývoj 15-18letých v MSK	16
Graf 6: Demografický vývoj 19-21letých v MSK	16

Tabulka 45: Nejčastější státní občanství cizinců dle krajů 2016 - 2018

Region soudržnosti, kraj, okres <i>Cohesion region, region, district</i>	31. 12. 2016						31. 12. 2017						31. 12. 2018					
	Ukrajina <i>Ukraine</i>	Slovensko <i>Slovakia</i>	Vietnam <i>Viet Nam</i>	Rusko <i>Russian Fed.</i>	Německo <i>Germany</i>	Polsko <i>Poland</i>	Ukrajina <i>Ukraine</i>	Slovensko <i>Slovakia</i>	Vietnam <i>Viet Nam</i>	Rusko <i>Russian Fed.</i>	Německo <i>Germany</i>	Polsko <i>Poland</i>	Ukrajina <i>Ukraine</i>	Slovensko <i>Slovakia</i>	Vietnam <i>Viet Nam</i>	Rusko <i>Russian Fed.</i>	Polsko <i>Poland</i>	Německo <i>Germany</i>
ČESKÁ REPUBLIKA	109 850	107 251	58 025	35 759	21 216	20 305	117 061	111 804	59 761	36 642	21 261	20 669	131 302	116 817	61 097	38 033	21 279	21 267
PRAHA	47 278	29 068	12 212	22 257	3 721	3 130	48 731	30 291	12 611	22 966	3 906	3 298	50 877	31 594	13 031	23 904	3 506	4 047
Středočeský kraj	16 962	19 277	5 419	4 380	1 180	2 789	18 396	20 060	5 872	4 458	1 193	2 855	21 336	21 055	6 332	4 532	2 946	1 234
Jihočeský kraj	4 265	3 638	2 973	561	804	359	4 898	3 834	3 105	563	809	357	5 636	4 025	3 252	600	373	821
Plzeňský kraj	6 180	7 516	5 467	455	2 333	896	7 094	7 771	5 650	467	2 045	924	8 851	8 228	5 668	481	960	2 048
Karlovarský kraj	2 466	2 095	6 598	2 266	2 662	218	2 634	2 186	6 588	2 190	2 733	229	3 149	2 268	6 590	2 134	253	2 596
Ústecký kraj	4 463	4 783	7 819	1 492	7 598	1 076	4 844	5 013	7 949	1 492	7 620	1 044	5 662	5 182	7 974	1 484	1 050	7 549
Liberecký kraj	4 926	4 566	1 996	538	563	1 428	5 053	4 758	2 036	528	568	1 440	5 601	4 888	2 046	569	1 491	573
Královéhradecký kraj	3 866	2 896	1 640	337	375	1 791	4 189	2 998	1 675	322	379	1 772	4 809	3 090	1 730	309	1 796	368
Pardubický kraj	2 885	3 747	1 331	203	166	1 196	3 553	3 902	1 412	224	170	1 239	4 660	4 097	1 501	262	1 251	172
Kraj Vysočina	2 253	2 244	1 206	170	190	222	2 562	2 304	1 201	175	196	224	3 212	2 376	1 227	167	234	192
Jihomoravský kraj	9 980	11 409	4 662	2 023	603	867	10 419	12 175	4 764	2 200	615	886	11 761	12 887	4 812	2 453	920	641
Olomoucký kraj	1 788	3 305	1 568	290	397	581	1 935	3 360	1 660	291	398	592	2 327	3 467	1 700	308	593	391
Zlínský kraj	1 008	4 055	761	251	219	320	1 199	4 172	815	240	217	328	1 608	4 308	833	256	336	218
Moravskoslezský kraj	1 338	8 503	4 326	481	384	5 417	1 397	8 811	4 378	481	393	5 462	1 687	9 193	4 360	533	5 551	394

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Tabulka 46: Vývoj počtu stravovaných dle jednotlivých typů stravovacích zařízení ve všech druzích škol

Vývoj počtu stravovaných dětí, žáků a studentů v zařízeních v MSK	Kraj	Kraj					Obec					Soukromník					Církev								
		MŠ	ZŠ	SŠ	Konzer.	VOŠ	zař. pro výkon ústav.oc hr.vých.	Strávník ú celkem	MŠ	ZŠ	SŠ	Konzer.	VOŠ	Strávník ú celkem	MŠ	ZŠ	SŠ	VOŠ	Strávník ú celkem	MŠ	ZŠ	SŠ	Strávník ú celkem		
Školní rok	Typ stravovacího zař.																								
2013/2014	Školní jídelna	364	1 152	14 317	113	103	5	16 054	24 195	56 825	3 130	189	52	84 391	362	151	1 132		1 645		179			179	
	Školní jídelna - výdejna	136	267	4 479	2	127		5 011	15 017	11 811		757		27 585	385	392	166	128	1 071		163	268	492	923	
	Náhradní stravování			402				402	135	64				199											
	2013/2014 Celkem	500	1 419	19 198	115	230	5	21 467	39 347	68 700	3 887	189	52	112 175	747	543	1 298	128	2 716	163	447	492	1 102		
2014/2015	Školní jídelna	345	1 005	14 071	101	98	13	15 623	23 894	58 952	3 149	169	29	86 193	361	161	1 041	39	1 602		194			194	
	Školní jídelna - výdejna	143	295	4 190	3	157		4 788	15 016	12 210		728		27 954	500	424	255	120	1 299		191	271	475	927	
	Náhradní stravování			386				386	112	67				179											
	2014/2015 Celkem	488	1 300	18 647	104	255	13	20 807	39 022	71 229	3 877	169	29	114 326	861	585	1 296	159	2 901	191	465	475	1 131		
2015/2016	Školní jídelna	327	961	14 027	105	61	10	15 491	23 449	60 461	3 067	163	38	87 178	358	153	771	45	1 327		187			187	
	Školní jídelna - výdejna	135	312	4 266	4	106		4 823	14 865	12 633		742		28 240	641	461	356	127	1 585		199	272	482	953	
	Náhradní stravování			372				372	117	74				191							9	3		12	
	2015/2016 Celkem	462	1 273	18 665	109	167	10	20 686	38 431	73 168	3 809	163	38	115 609	999	614	1 127	172	2 912	199	468	485	1 152		
2016/2017	Školní jídelna	330	1 035	14 551	118	47	10	16 091	22 966	62 596	3 090	167	23	88 842	263	124	716	95	1 198		193			193	
	Školní jídelna - výdejna	140	313	4 077	9	170		4 709	14 680	12 890		759		28 229	656	582	558	122	1 918		191	332	474	997	
	Náhradní stravování			407				407		82				82											
	2016/2017 Celkem	470	1 348	19 035	127	217	10	21 207	37 646	75 568	3 849	167	23	117 253	919	706	1 274	217	3 116	191	525	474	1 190		
2017/2018	Školní jídelna	312	1 094	14 651	123	36	14	16 230	22 722	64 336	3 155	155	23	90 391	257	112	839	144	1 352		218			218	
	Školní jídelna - výdejna	132	384	4 563	9	122		5 210	14 717	13 617		495		28 829	695	652	483	37	1 867		195	345	507	1 047	
	Náhradní stravování	1	35	382				418		89				89											
	2017/2018 Celkem	445	1 513	19 596	132	158	14	21 858	37 439	78 042	3 650	155	23	119 309	952	764	1 322	181	3 219	195	563	507	1 265		
2018/2019	Školní jídelna	339	1 135	14 885	107	29	18	16 513	22 699	65 023	3 065	170	13	90 970	252	108	919	174	1 457		209			209	
	Školní jídelna - výdejna	133	402	4 826	7	100		5 468	14 706	13 471		377		28 554	687	826	518	20	2 051		200	345	491	1 036	
	Náhradní stravování	2	35	340				377		95				95											
	2018/2019 Celkem	474	1 572	20 051	114	129	18	22 358	37 405	78 589	3 442	170	13	119 679	939	934	1 437	194	3 504	200	554	491	1 245		

Zdroj: MŠMT

Tabulka 47: Podpora stravování z prostředků OP PMP v MSK ("Obědy do škol")

Obědy do škol I			
Žádost/odhady partnerů	3.011 dětí	Finální čísla	2.126 dětí
	603.756 vydaných jídel		303.567 vydaných jídel
	16.515.034 Kč za stravné		7.924.584 Kč za stravné
	17.340.785,70 Kč celkový rozpočet projektu		8.320.813,20 Kč celkový rozpočet projektu
	85 partnerů		77 partnerů
Obědy do škol II			
Žádost/odhady partnerů	3.696 dětí	Finální čísla	1.888 dětí
	703.552 vydaných jídel		281.468 vydaných jídel
	19.980.890 Kč za stravné		7.564.071 Kč za stravné
	20.979.934,50 Kč celkový rozpočet projektu		7.942.274,55 Kč celkový rozpočet projektu
	95 partnerů		91 partnerů
Obědy do škol III			
Žádost/odhady partnerů	4.049 dětí	Finální čísla	
	796.562 vydaných jídel		
	22.214.073 Kč za stravné		
	23.324.776,65 Kč celkový rozpočet projektu		
	112 partnerů		105 partnerů

Zdroj: OŠMS KÚ MSK

Tabulka 48: Průběžné výsledky dotazníkového šetření potřeb mateřských škol v rámci projektu Šablony I a II OP VVV v jednotlivých ORP

Inkluzivní / společné vzdělávání	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
(data k 8. 4. 2019)			
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu (včetně dětí s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, děti se SVP apod.)	2,95	2,97	2,88
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy)	2,05	1,83	1,89
3. Škola umí komunikovat s dětmi, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	3,32	3,29	3,28
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společně diskutuje, sdílí dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,74	2,82	2,81
5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemného učení pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	3,11	2,97	2,89
6. Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	2,79	2,83	2,78
7. Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,66	2,55	2,48
8. Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky	2,71	2,52	2,45
9. Škola podporuje bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílu na základní školy	3,32	3,36	3,33
10. Pedagogové spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb dětí (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto dětí apod.)	3,21	3,17	3,14
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělaného dítěte	3,03	3,01	3,00
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,87	2,68	2,73
13. Škola zajišťuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte	2,18	2,32	2,24
14. Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti	3,00	3,07	3,06
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,32	1,28	1,43
16. Pedagogové využívají v komunikaci s dítětem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	3,03	3,04	3,00
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k souměřitelnosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi apod.	3,16	3,17	3,16
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitosti k vlastnímu seberozvoji	3,03	3,07	3,07
19. Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vína, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)	3,21	3,22	3,22

³Zdroj: MŠMT

³Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP / kraje / republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých MŠ na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka 49: Průběžné výsledky dotazníkového šetření potřeb základních škol v rámci projektu Šablony I a II OP VVV v jednotlivých ORP

Inkluzivní / společné vzdělávání (data k 8. 4. 2019)	Průměrné hodnocení aktuálního stavu 2 ¹⁾		
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) apod.)	2,83	2,99	2,96
2. Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy)	1,33	2,01	1,87
3. Škola umí komunikovat s žáky, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy	3,00	3,25	3,18
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.)	2,50	2,84	2,73
5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru aj.)	2,83	3,07	2,99
6. Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. poskytuje skupinovou výuku pro nadané žáky, skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků, doučování apod.)	2,83	2,90	2,81
7. Škola má vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)	2,83	3,14	3,01
8. Pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky	2,33	2,88	2,80
9. Škola umí připravit všechny žáky na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělávání	3,00	3,14	3,08
10. Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání žáků apod.)	2,83	3,24	3,18
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami žáků tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného žáka (např. učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady, tvorba žakovských portfolií apod.)	2,67	2,97	2,90
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými (asistent pedagoga, další pedagog) i nepedagogickými pracovníky (tlumočnick do českého znakového jazyka, osobní asistent)	2,83	2,90	2,88
13. Škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka	2,17	2,74	2,63
14. Vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky	2,67	2,92	2,82
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince	1,00	1,29	1,45
16. Pedagogové využívají v komunikaci se žákem popisnou slovní zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení žáka a k rozvoji jeho motivace ke vzdělávání	2,67	2,85	2,83
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu žáka, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti se spolužáky a dalšími lidmi apod.	3,00	3,08	3,05
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi žáky jako zdroj zkušeností a příležitostí k vlastnímu seberozvoji	2,67	2,92	2,88
19. Škola učí všechny žáky uvědomovat si práva a povinnosti (vína, trest, spravedlnost, úmluva o právech dítěte apod.)	3,00	3,17	3,16

¹⁾Zdroj: MŠMT

⁴⁾Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP / kraje / republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu jednotlivých ZŠ na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Tabulka 50: Seznam denních stacionářů pro děti a dorost v MSK

Název zařízení	Cílová skupina	Věková kategorie
Dětská rehabilitace	osoby s kombinovaným postižením osoby s tělesným postižením osoby se zdravotním postižením	děti předškolního věku (1 - 6 let)
Denní stacionář PAPSEK	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s chronickým onemocněním osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením osoby se sluchovým postižením	děti předškolního věku (1 - 6 let) mladší děti (7 – 10 let) starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let)
Čmeláček - denní stacionář	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením osoby se sluchovým postižením	mladší děti (7 – 10 let) starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
ŽIRAFKA - Integrované centrum Frýdek- Místek	osoby s mentálním postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Denní stacionář	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
EDEN Nový Jičín, denní stacionář	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
DUHOVÝ DŮM Ostrava, denní stacionář	osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením osoby se zdravotním postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Denní stacionář RADOST	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s chronickým onemocněním osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením osoby se sluchovým postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
BENJAMÍN Krnov, denní stacionář	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	starší děti (11 – 15 let) dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)

Středisko pracovní rehabilitace - denní stacionář, o.p.s.	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Handicap centrum Škola života Frýdek-Místek, o.p.s.	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby se zrakovým postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Denní stacionář sv. Josefa	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby se zdravotním postižením osoby se zrakovým postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Mraveneček	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Denní stacionář Domovinka	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
KARMEL Tichá, denní stacionář	osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením osoby se zdravotním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Denní stacionář	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let)
Škola života o.p.s.	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
Linie radosti, z.s.	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
Denní stacionář Kopretina	osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
EDEN Český Těšín, denní stacionář	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby se zdravotním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
EDEN Český Těšín, Třanovice, denní stacionář	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby se zdravotním postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
GALAXIE CENTRUM POMOCI z.ú.	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s mentálním postižením osoby se sluchovým postižením	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)
Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, p.o.	osoby s chronickým duševním onemocněním osoby s chronickým onemocněním osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným postižením osoby s mentálním postižením osoby s tělesným postižením senioři	dorost (16 – 18 let) mladí dospělí (19 – 26 let) dospělí (27 – 64 let) mladší senioři (65 – 80 let)

Zdroj: MPSV: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Tabulka 51: Počet žáků nově přijatých do 1. ročníku středních škol a konzervatoří dle stupně vzdělání

Stupeň dosaženého vzdělání	Kategorie vzdělání	Denní forma vzdělávání		Ostatní formy vzdělávání		Celkový počet žáků	
		17/18	18/19	17/18	18/19	17/18	18/19
Vyšší odborné vzdělávání v konzervatoři	N	73	96	10	7	83	103
	Celkem	73	96	10	7	83	103
Střední vzdělání a maturitní zkouškou	K	2 550	2 541	7	3	2 557	2 544
	L	1 343	1 348	456	327	1 799	1 675
	<i>z toho nástavbové studium</i>	<i>579</i>	<i>565</i>	<i>456</i>	<i>327</i>	<i>1 035</i>	<i>892</i>
	M	4 748	4 724	150	101	4 898	4 825
	<i>z toho zkrácené studium</i>	<i>5</i>	<i>12</i>	<i>74</i>	<i>64</i>	<i>79</i>	<i>76</i>
	Celkem	8 641	8 613	613	431	9 254	9 044
Střední vzdělání s výučním listem	H	3 247	3 179	70	82	3 317	3 261
	<i>z toho zkrácené studium</i>	<i>88</i>	<i>78</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>88</i>	<i>78</i>
	E	394	402	0	0	394	402
Celkem	3 641	3 581	70	82	3 711	3 663	
Střední vzdělání	C	127	101	0	0	127	101
	J	11	9	0	0	11	9
	Celkem	138	110	0	0	138	110
Celkem	12 493	12 400	693	520	13 186	12 920	

Zdroj: MŠMT